COMPAGNI

9

43

1

R. j. lib. arabici. i. g. libr. limature argenti et volvat in medio limature argenti quod limatura sit. g. libr. post. libr. ij. arabici in frusto et claude vas, et inter carbones vivos fac stare de mane usque ad tertiam et invenies frustum arabici fixum nigrum frangibile, et dicat quod possibile est ipsum reducere in lunam.

Die Veneris. quarto augusti magister Jacomo Fessa

Die Jovis et Veneris sexto del mese de luio.

Die luno et martis undecimo del mexe detta.

Die Veneris et sabati quattordecimo. giugno dito.

Die luno et die martis decimo septimo dun mese. giugno dito.

Die Jovis et Veneris decimo nono dun mese — sesto de luio

Die luno et martis. xxviij. augusti septimo dito.

Die luno et martis ultimo augusti. octo dito.

Die Veneris et sabati quarto septembris. nono dito

... de oleo ar. ... quanto

a luna ... ad ... opus.

Caueat ... sublime ... [illegible]
... exaltatum ... [illegible]
... opus ... [illegible]
... [illegible]
... ad recte ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... redibit

[illegible]

Liber in quo discipulorum suorum prudentiores Arisleus congregavit. pitag
orā .s. phm̄. et sapientum uba q̄ in tercia sinodo pitagorica q̄ tisex dē sūt
coadunati. Quē librū uix legit intellectū huius ul' aliquātulū priūs ī hac arte
investigās q̄ in nobile ppositū nō puenit. Huius aūt codicis prius est
Arisleus genitus pitagore / discipulus ex discipulis hmetis gre tipulicis ex
p̄ōz scire dicens. oīb; posteris residuis salutē et misericordiā. narro q̄ magr
meus pitagoras tal' sapietū uatū caput tantū donū dei et sapiē huiūs
q̄ nemini post hmetez datū est. discipulos igr eius iā multiplicatos et per
oms regiones principes ↄstitutos ad hanc p̄ciosissimā artē uoluit ↄgregare.
ut eorum locutio sit nobis post se uēturis. Jussit aūt ut eximedrus prius lo
queret' qui optimi ↄ erat ↄsilij. Incipiens aūt oīuz initiū ēē naturaz &c
andaz ↄ oīa ēē ppetuā. ac oīa coquēt. et q̄ uūr nās eorum ↄ natiuitates et
corruptioēs ēē tpīa quib; tinuin̄ ad quos puenire uūr ↄ notāt. Doceo a[illegible]
uos stellas ēē igneas ↄ aera ipās ↄtinere. ↄ q̄ si aeris hūors ↄ spissitu[illegible] no
ēēt ↄ solis flamā separet a creaturis. omīa subsistētia sol ↄburet. deus [illegible]
separante ↄstituit ne ↄbureret q̄ in terra creauit. Nō ne uidetis solem a[illegible]
in celū / aerem uīcere suo calore. quo calefco ad aeris supposita calo[illegible]
et si spiribus quib; creature gnantur. tū aer nō īspissaretur. omīa [illegible]
sol suo ↄburet calore. aū ↄ aer ↄtinet. ↄ io aer supat q̄ eī calor ī uo calori
eū q̄ 44 humitas aq̄ uigitur humitati. Nō ne uidetis tenuē aquā ī aerē a[illegible]
calore solis eueniente ↄ aquā ↄt se ipm̄ aduinat. ↄ si tenui humor aqua aera
nō nutriret. sol utique aera superaret. Jgnis ergo ex aqua ↄ[illegible] [illegible] amo
aer [illegible] ipm̄ ignē supat. Jgnis igitur ↄ aqua sunt inimici. int q̄[illegible]
est ↄsanguinietas. eo q̄ ignis ē ca. ↄ sic. aqua uō fria ↄ humida. [illegible]
cū sit ca. ↄ hu. int' eos ↄiūxit ↄcordiaz suaz cū aq̄ humitate ↄ [illegible]
caliditate. ↄ fc̄ē ē aē int' eos ↄcordiaz generās. [illegible] ↄ spiritu [illegible]
tenui aeris uapore fuit. eo q̄ calore humida [illegible] q̄ exire q̄ uenit
fiet necē est. solis eī calor eparere tenue q̄ [illegible] fit
oībus creaturis. omē aūt hec dea est dispōe. [illegible] calore solis
nubi eueniente ↄ nubē ↄstrigente [illegible] turba bene
descripsisti ignē prius sās / ↄ sermoni frīs tui [illegible]. Ait
eximedrus magnifico dem ↄ honorifico ut eximi[illegible] simozez. eo q̄ p
ipm̄ opus emendatur ↄspissatur ↄ rarescit ↄ calescit ↄ frigescit. Eī aūt spis
situdo fit q̄n in celo disiūg' p solis elloᵹatioēz. Sī uō raritas fit q̄n excal
tato sole callescit aer ↄ rarescit. Silr uō fit in ueris ↄplōe in tpīs ñ cali
nec fri distictoē. Nā s'z alteratez dispōis ↄstitute ad distictoēs. dni alterandas hyēs
alterātur. Aer igr spissatur cū [illegible] ab eo sol plōgatur ↄ tūc hoīb; frigus puenit. Aere
uō rarescēte pp̄e fit sol. quo ppinquo ↄ aere rarescēte calor puenit hoībus. In
quit turba optime aera descripsisti et q̄ in eo sās ēē narrasti. Ait Anaxa
goras. Dico q̄ prim̄ oīuz q̄ deus creauit est pietas ↄ ratio. eo q̄ pietas regit oīa
ↄ in ratione apparuit pietas ↄ spissitudo terre. pietas aūt nō uidetur nisi ī corp
pore. Et scitote oēs turba q̄ spissitudo .&. in terra quiescit. eo q̄ igr spissitudo in

Marginalia: magi (left, beside line 8); eximedrus (right, red, beside line 11); al' bifely (left, beside line 29); eximedrus (right, red, beside line 28); anaxagoras (right, red, beside line 39).

materia cadit. aeris vero spissum et exiguus spisso congregatur in aquam incidit. Aque
quoque spissum et exiguus et aeris spisso coadunatur in terra gessat. Nonne videtis quod
istorum .4. spissitudo in terra coniuncta est. Ipsa igitur est omnibus spissior. Inquit turba
veritatem dixisti. Terra enim ceteris est spissior. Quod igitur istorum .4. est rarius et quod dignius
est hic .rarum .4. Ait igitur est rarior horum .4. et ad eum pervenit raritas istorum .4. Aer
vero est minus rarus igne. Nam calidus est et humidus. Ignis vero est calidus et siccus. calidum vero
quod et siccum rarius est calido et humido. Dicunt ei quod est minoris raritatis aere.
Ait aqua eo quod in ea est frigiditas et humiditas. et omne frigidum et humidum est minoris raritatis
[marginal gloss, right: tatis] calido et humido. Inquit verum dixisti. quod ergo minoris raritatis aqua. Ait
terra. eo quod est frigida et sicca. et frigidum et siccum est minoris raritatis frigido et humido. et
quemadmodum siccum et calidum est rarius calido et humido. ita frigidum et siccum est minoris
pictago ras raritatis frigido et humido. Ait Pitagoras. bene aptastis o filii doctrine harum
naturarum .4. descriptionem ex quibus deus omnia creavit. Beatus ergo qui intellexit sermonem
meum. Aiunt immo iube quemlibet sermonem nostrum continere. Inquit dic tu pandulfi
dixit. Significo posteris quod aer est tenue aque et quod non separatur ab eo. quod si non
esset terra sicca super eam aqua humida non maneret. Aiunt bene dixisti. tua igitur perfice
oratio. Dixit quod aer absconditus in aqua que sub terra est. est qui fert terram ne mergatur
in aquam que est substantia. et prohibet ne terram humectet aqua. Aer igitur factus est complemens et — al. complexus complectens
inter diversa separans. aquam scilicet et terram. ac inter discordantia aquam scilicet et ignem factus est igitur
concordans et separans ne se invicem destruant. Inquit turba si hunc exemplum posuisses in
utilis hic non intelligentibus esset lucidius. Respondit libenter faciam. et ei est omni .mensura .4. qui
contra sunt. Et exemplum apparens est terra et albedo aqua. corpora vero tenuissima contraria vicina
esse sunt. Exemplum ergo apparens est terra et albedo aqua. corpora vero tenuissima et aer est separans terram ab
est separans inter terram et aquam. Sicut significavi vobis quod aer est separans terram ab
aqua rubeum quoque cum est ignis. corpora que rubeum continet est aer aquam separans ab
igne et utrumque unum [illegible] est. Aer tamen frigidum separans terram videlicet et aquam ab invicem
spissior est aere altior [illegible] Aer vero altior est rarior et subtilior est namque igni propinquior
aere inferior [illegible] facta sunt .4. aqua. aer. ignis et terra. Sol autem ac plus
hiis exceptis [illegible] rubeum quod est pullus. Itaque omnes philosophi hanc excellentissima
ansleus. ante omnia [illegible] quod et suo operi posuerunt. Ait ansleus. Scitote
quod terra est [illegible] unde non ascendit sol super climata terre una
pmani des. nam si plana [illegible] et mondo super totam terram. Inquit parmenides
breviter locutus es anslee. Respondit numquid magis dimisit vobis aliquid dicendum. Dico
tamen quod deus unus est. numquam genuit. nec genitus est. et quod omnium caput post se est
terra et ignis. eo quod ignis tenuis et levis regit omnia. terra autem cum sit ponderosa et
lucas. spissa fert omnia que regit ignis. Ait lucas vos non nisi de hiis .4. naturis
loquimini. et unusquisque vestrum iam aliquid video dixisse. Ego autem vobis no-
tifico omnia que deus creavit ex hiis esse .4. naturis. et que ex hiis creata sunt ad eas
revertuntur. in quibus creature et generantur et moriuntur. et omnia prout deus presti-
dimocri tus. nauit. Inquit democritus qui lucas est discipulus. bene dixisti

magister. cum de .4. naturis tractauisti. ¶ Ait Arisleus quoniam democrites aliam sciam Arisleus.
habuisti. non deberes presumere cum magistro tuo paribus loqui. Turba. lucas quoniam naturarum
sciam a me democrites habuisti. habuit tamen ab indorum philosophis et babiloniensibus puto ex con
temporaneos suos hac ipsum sciam superare. Turba. perueniens hic illam etatem non
parum placebit. nunc autem iuuenili constitutus etate. fari non debet. Ait locu
stor omnis creature quas lucas descripsit. due sunt tamen. quarum altera nesciatur
nec describitur nisi pietate. non enim uidetur nec sentitur. ¶ Inquit pictagoras. pictagoras.
rem cepisti quam subtiliter descripsisti si perficias. notifica igitur quod est quod non sentitur
uidetur et scitur. Turba. quod nescitur est celum. quod non sentitur et uidetur est quod sub cello usque
inferam. et nesciatur quod in hoc mundo est intimum absque .4. sensibus qui sunt in
fus. auditus. gustus. odoratus. et tactus. Non ne uidetis philosophorum turba. quod non
nisi uisu albedinem a nigredine ratio non potest discernere. et quod non nisi auditu ubi
bonum a malo ratio non potest discernere. Similiter bonum odorem a fetido non nisi odoratu.
ac dulce ab amaro nisi gustu. et lene ab aspro nisi tactu. ratio non potest discernere.
Turba. non tractans bene dixisti. dimisisti tamen tractare de ipso quod nesciatur nec de
scribitur nisi ratione et pietate. Inquit festinatis. Scitote quod creatura que nullo
istorum .4. cognoscitur est creatura sublimis que nec uidetur nec sentitur. sed tamen ratione per
cipitur. qua ratione nota percipiens deum esse fatetur. Turba. uerum et optime dixisti.
Et ille adhuc magister nobis exponam. Sciatis quod hec creatura mundus. scilicet lucem habet
que est sol. qui omnibus est subtilior creaturis. quem posuit esse lucem qua crea
ture ad inuicem in hoc mundo perueniunt. ablata autem hac subtili luce tenebrose fi
erent nichil uidentes nisi lune luce uel stellarum uel ignis que omnia a solis lumine
deriuata sunt. et creaturas lucere fecerunt. huic igitur mundo deus solem esse lumen
constituit propter tenuem solis naturam. Et scitote quod huius solis luce creatura sublimis non
indiget. eo quod sol sub illa sit creatura. que eo subtilior est et lucidior. Illam autem
lucem que est solis luce subtilior. a dei luce ceperunt que est [illegible] subtilior. Et
scitote quod creatura mundus. scilicet ex duobus densis et [illegible] creata est. et
nichil de sorum sublimi inest creature. Ideoque et sole et [illegible] est rarior
creaturis. Turba. turba optime descripsisti quod natura [illegible] magister
dicas quo corda nostra que insipientia mortificauit [illegible] magnum beneficium
nobis largiris. ¶ Inquid pitagoras. dico deum ante omnia fuisse cum quo nichil pitagoras.
fuit cum fuit. Et scitote omnes philosophi. quod hoc ideam dico ut opiniones uestras tenuius. Deus
roborem dicis et archanis et scientie que sunt ad que nisi deo annuente rationes peruenire
non posset. Et intelligite quod deus cum solus fuisset .4. res creauit. ignem. aerem. aquam
et terram. ex quibus iam creatis omnia creauit. tam sublimia quam res inferiores.
eo quod predestinauit quod ex creaturis ex radice extrahi. aqua multiplicantur
et augmentantur. ut habitent mundo. et sua in eis iudicia perficeret. ideo ante omnia
.4. creauit ela ex quibus postea que uoluit creauit diuersas. scilicet creaturas.

quare quasdā ex uno creauit. ait turba q̄ sūt ille magr̄. Et ille sūt angli q
quos ex igne creauit. ait turba. ex duo' ḡ q̄ create sūt. Et ille. create sūt ex
duo'. s. igne 7 aere 7 sūt sol. luna 7 stelle. Jō sūt angli lucidiores sole 7 luna
7 stellis. eo q ex uno singlari ꝑ ē ex. 2. raritis creati sūt. Sol uō 7 stelle
ex ignis 7 aeris cōpositiōe creati sūt. Inquit turba. magr̄ 7 celi creatio.
Et ille creauit deus celū ex aqua 7 aere. itaq3 ex duob3 cōpositū est. ex
alto raroq3. s. aere. 7 alto densorū. s. aqua. Et ille magr̄ pge dcā tua in
tribus 7 nrā pectora letifica tuis dcīs que sūt uita mortuis. Et ille no
tifico uobis creaturas ex trib3 deū creasse elis. 7 ex ex. 2. ex trib3 eni cre
ata sūt uolatilia 7 bruta aīalia ac uegetabilia. s. ex aere aqua 7 t̄ra.
ex quib3 qdā creata sūt ex aere aq̄ 7 t̄ra. quedā uō ex igne aere 7 t̄ra.
Turba aūt ait discerne hec diuisa ab inuicem. Et ille bruta aīalia ex
igne aere 7 t̄ra. uolatilia uō ex igne aere 7 aqua. eo q uolatilia et
omīa spm hn̄tia in uegetabilib3 ex aqua creata sūt. Omīa uō bruta
aīalia ex t̄ra aere 7 igne. Vegetabilib3 aūt nichil ignis inest. ex t̄ra
nāq3 aere 7 aqua creata sūt. Turba aūt [illegible] ut reu'entia dice
mus uegetabilib3 ignē inēe. Et ille ūm dixistis. dico utiq3 ignē
iēe. Et illi unde est ille ignis et ille ex aeris calore ineo abscondito
quē adm signaui tenuē ignē inēe aeri. Ignis aūt inquo dubitastis
nō fit nisi inspm 7 aīam hn̄tib3. Ex. 2. aūt elis pat nr̄ adam. 7 filii
eius. ex igne aere aq̄ simul 7 t̄ra creati sūt. Intelligite omīs sapien
tes q omē qd ex una creauit deus eētia nō moritur usq3 in die
iudicii. Mortis ei3 diffinitio est cōpositi disiunctio. In cōposito aūt nulla
est disiunctio. unū nāq3 est. Mors et est aīe a corpore separatio. ex duob3
aūt trib3 ul' 2. unūqq3 cōpositū separari necē est, qd est mors. Et sciatote
q nullū cōpositū igne carēs comedit nec bibit nec dormit. nec eo
q in oīb3 spm hn̄tib3 ignis est qui comedit. Et turba qualit̄ magr̄
cū angli ex igne sint creati cur nō comedūt, eo q asseris ignē qui
cōedit. Et ille dubitastis omīs opiniōes hn̄tes 7 ad usuram [illegible] eis. Et
si eā ueracit̄ sciretis h nō negaretis. Judico omīs opiniōes hn̄tes q
ignis simplex nō comedit. Vm spissū ignis. nō sūt angli ex spisso igne
ūm ex tenuissimo tenuissimi ignis 7 simplici ḡ 7 tenuissīo creati igne
nō comedūt. nec dormiūt nec bibūt. Et turba nūquid magr̄ rationes
nr̄e possūt tanta capere. 7 dcā ēt adiutorio dcā tua exausimꝰ. ratiōes aūt
auditus 7 uisus nr̄i tanta scire nequūt. Remuneret tibi deus ꝓ discipulis
tuis. qm futuroꝝ doctor cū. a regiōib3 nr̄is nos cōgregasti cui pmium
ap futurū iudicē nō perdes. Inquit Arisleus qm ad futuroꝝ uti
arisleus. litatē nos coadunasti magr̄. nichil futuris utilius diffinitōib3 eloꝝ qs

nos docuisti ad nos pot[est] pucire. Et ille ueniet. urm equidem omnes sapientes
uideo diffinitiones narrasse. Et turba siquidem discipuli tui permiserunt non oz te magi-
uetur[is] ignotum pertransire. Et ille si uultis hinc incipiam. quoniam audiui plures s-
suos disgregauit ipsum. finem autem ad huc librum finiendum disponam. Et turba
// pnci tibi uir possis esse lucidius ibi dispone. Et ille ubi nec desapientibus agnoscatur
nec a doctrine filiis ignorentur ibi ponam eo quod est clauis tractatus et finis.
Ait eximenus. quod deus suo uerbo omnia creauit qui dixit estote et facta sunt. eximenus.
cum aliis .4. elementis terra aqua. aere aer et ignis. que inuicem coagulauit et commixta
sunt inuicem. Videmus enim ignem aque inimicum esse et eos et utrumque terre et aeri. deus
tamen ea pace copulauit quo usque adinuicem dilecta sunt. Ex his ergo quatuor elementis omnia
creata sunt celum. thronum. angeli sol. luna. stelle. terra et mare ac omnia que in mari
sunt que uaria sunt et non similia quorum naturas deus diuersas fecit sicut et creaturas et non
est diuersitas hec eo tamen quod uobis significaui. Verum quibus illarum natura est diuerse nature.
et quia natura est diuersa tantum regionibus est diuersa. diuersitas autem hec in omnibus est creaturis
eo quod ex diuersis creature sunt elementis. nam si ex uno creature essent elementis conuenientes
haberent naturas. sed hec diuersa elementa cum commiscentur suas amittunt naturas. eo quod siccum /
humido miscetur et calidum frigido et mixtum nec calidum fit nec frigidum. humidum uero sicco
mixtum nec humidum fit nec siccum. Cum autem .4. elementa commiscentur conueniunt et creature
in creatur que nunquam perficiuntur nisi per noctem commutentur et putrefiant et corrumpantur apud
usum. deinde pingit deus sua creationem per incrementum. cibum. uitam et gubernationem.
filii doctrine non frustra uobis hoc .4. discretionem naturarum elementorum. In his namque est arca-
num absconditum quorum duo tamen habent aspectum apud usum largientia/ quorum
opus et uirtus sciuntur. que sunt terra et aqua. alia autem duo elementa nec uidentur nec tan-
guntur nec quicquam largiuntur. nec locus eorum scitur nec opus nec uis sine duobus
elementis s. terra et aqua. Cum autem .4. elementa non commiscentur nichil hominibus artificium quod cupiunt per-
ficitur. Mixta autem et assimilata naturis exeuntia aliud fiunt. Super his ergo optime
meditamini. Et turba. magister si diceres tua uerba sequeremur. Et ille iam
dixistis et bene utique. consimilia tamen uerba dicam que dicta sunt imitamini. Scitote
omnes permanentes quod nulla tinctura fit uera nisi ex [illegible]. Nolite ergo a-
nimas et pecunias uestras destruere. nec tristitiam cordibus uestris inferatis. adiciam
confirmationem uobis. quod nisi prius es album uertatis ac nummos apud usum facia-
tis non uertantur. deinde rubeum faciatis donec tinctura fiat. nichil agitis. Illud
ergo es comburite. confringite ac nigredine priuate. coquendo imbuendo et abluendo.
quousque album fiat. deinde dirigite ipsum. Ait ansleus quod huius operis clauis est ansleus.
nummorum ars. accipite ergo corpus quod uobis demonstraui. ac in tabellas tenues
coquite. deinde manus uestri aque imponite que est aqua permanens postquam regitur.
deinde leui imponite igni. donec tabulle confringantur et fiat aque. uel ethelie
miscete et coquite ac simulate in leni igne. donec brodium fiat saginato simile.

ac in sua ethelie imbuite quousque coaguletur et nummi fiat variati. quod solis florem nun
cupamus. coquite igitur quousque nigredine privetur. ac albedo appareat.
Regite igitur ipsum et auri colle commiscete et coquite, donec fiat ethelie ru
bea. ac tenete cum patientia ne vos tedeat. ac ethelie vel aqua sua imbuite
que exeo exivit. que est aqua permanens donec rubeum fiat. hec igitur est es com
bustum. quod est auri fermentum. auri flos. Quam aquam dirigite permanente. deinde
dirigite donec desiccetur. hec igitur continue faciatis, donec tota aqua privetur
Parmenides. et pulvis fiat. ¶ Inquit Parmenides. Sciatis quod invidi multipliciter de pluribus
aquis tractaverunt et de brodiis corporibus lapidibus et metallis ut vos de
cipiant omnes scientiam inquirentes. dimittite igitur hec et aurum, nummos. nummos
quasi aurum fit facite plures nostre [illegible]. et eos a nigredine ac plumbum stagnum
nota quod plumbum faciendo. Et scitote quod nisi veritatis naturas et dirigatis eis que
complexiones et spiritus bene coaptetis consanguinea consanguineis et primum
primo inquirentes faciatis nec [illegible] operamini. eo quod nature cum suis
obviabunt naturis consequentur eas et letabuntur. in eis namque putrescunt
et gignuntur. eo quod natura naturam regit. que ipsam diruit ac in pulverem vertit quasi
in nichilum redigat. deinde ipsa eam renovat reiterat et gignit. frequenter
ergo libris investigate ut veritatis naturam sciatis et quid eam putrefaciat quid que
renovat. ac cuius saporis sit, et que naturaliter habent propinqua et qualiter invicem dili
gunt et qualiter post amorem inimicicia et corruptio eis accidit. et qualiter con
plectant se invicem ille nature, et concordes fiunt. donec in igne lenes fiant
simul. his igitur notis in hac arte manus vestras imponite. Si vero veritatis
naturas ignoratis nolite huic operi appropinquare. quoniam totum est nocivum infor
tunium et tristitia. Sapientum igitur verba inspicite qualiter hoc totum opus verbis
peregerunt. cum dixerunt quod natura natura letatur. et natura naturam continet. In his igitur verbis
nobis pactum ostendunt opus. Ideo permultiplices superfluum dimittite. Et argentum vivum
accipite et in magnesie corpore coagulate. vel in kuhul. vel in sulfure quod non
comburitur. et facite ipsum naturam albam ac eum nostro imponite, et album fit. et si rubeum
facitis rubeum fit. Et si deinceps coquitis aurum fit. Dico quoniam ipsum ma
re in rubeum vertit et auri colorem. Et scitote quod non vertitur aurum [illegible]
nisi per aquam permanentem. eo quod natura natura letatur. regite igitur ipsum coquendo humo
re donec natura absconditum appareat. eo igitur extrinsecus apparente septies ipsum

aqua ībute. coq̄to ībuēdo assando. donec rubeū fiat. O ille nāe cele
stes, ūitatis nās nutu dei multiplicātes. O nā illa fortis q̄ nās
uicit. finaq3 gaudere ⁊ letificare facit nās. h. ig° ē splār cui deus ei
posse tribuit. q̄ ignis nō pōt. Jdq3 magnificauim⁹ ⁊ honorauim⁹ eā, q̄ nich'
est p̄cio sius ī sua tinctura, cui sile ul' par minē inuenitur. Jpā est ūitas
omīs sapiām inuestigantes, liq̄fca ea cū suis corporib3 altissimū opū op
atur. Nūq̄d siluitates sciretis nō tn multip° grās ageretis. Scito ergo
tingens cui ea q̄ mixta sūt nos oq3 diuiere ipm naq3 ea q̄ ei īmiscēt
sup̄it. ⁊ sūū itit collore. ⁊ quē adm apd' usq3 sup ficiez uicit. sic ītima
sup̄auit. et si unū sit fugiēs altm uō igne patiēs, utriq3 utq3 uictū
igne patit. Et scitote q si sup fices dealbetur. ītima ei dealbabūt. Et
si ens superficiez nubes dealbauit. p̄cul dubio ītima dealbabūt. Et scitote
omīs phye inuestigatores q res .1. super .10. ⁊ q sulfur urm̄ omīa 9burit
corpora. Tt. turba optime dixisti p̄mcūdes. nō tn̄ fumi dispōem postens
demrāstis nec qlr ipō dealbat. Inquit lucas. Ego dicā ī eo uestigia lucas.
sequēs priorū. Et scitote omīs sapiē inuestigatores. q tractatus h nō est
ab initio regendi. Accipite ar. ui. q est ex masculo. et sz 9suetudinē coa
gulate. nō ne uidetis me uobis dīc sm 9suetudinēz eo q̄ iā p̄u coagulatū
est. nō est ig° hoc regendi ītitū. hoc tn̄ uideo ut ar. ui. q ē ex masculo capia
tis ⁊ sup ei ul' ferrū gubnatū ponatis ⁊ dealbabit. Sil' fit albu magnesia
⁊ mascul' 9iūtur. qm magnetis est ferro p̄pinquitas quedā. Jō nā gaudet
nā. accipite g° nube quā priores uos capē iusserūt ⁊ cū suo cogite corpo
re donec stag° fiat et sm 9suetudinē a sua mūdare regrediūt. abluite ac
equo assate igne donec dealbetur. ar. ui. gubnato oē corpus dealbat. nā
naq3 nāz 9iūtit. magnesie ig° accipite ⁊ aqua aluīs ⁊ aqua nitri ⁊ aq
maris ac aq ferri. fumo dealbate. eo q fumus ille albus est ⁊ omīa de
albat. quo fumo q̄ccq̄d p̄cipitis de albari dealbat. Jllū ig° fumū sue fecu
misce. donec coagolet ⁊ nimiū albū fiat. Hoc aut ei assate donec se
ipm geminare faciat qm magnesie cū dealbatur sp̄us fugere nō dimi
ttit nec eius umbrā apparere eo q nā nāz 9tinet. Accipite ergo omīs
doctrine filij albū sulfureū ⁊ sole ⁊ rore dealbate ul' albu salis flore.
donec nimiū albū fiat. Et scitote q sal' flos albi ē̄t othel ⁊ ethel assate

ergo ipm x dies. a. donec fiat ut marmor coruscãs eo q cu ita fit. magnu est archanu. qm sulfur sulfuri mixtu est et feni est in opus maximu.
Pp pinguitate ut ipse et q nate sue obuiantes nate letant. Accipite ergo
marem. et dealbate ipsos p gadelz. et acetu et aquã pmanete ex assate et coagulate
donec no liquefiat i igne. fm fortiori suo igne pu... et uasis os fortiter coho
pite ne flos fugiat. et suu ppinquu se contineat et cu albedine intendi faciat.
Et cauete ignis intensione. qm si intenditis igne an emunu rubeu fit et q
nich nob pdest. eo q i initio regemi uultis albedine. dein coagulatis ipm.
dein rubeu faciatis. et sit ignis lenis ut in dealbando donec coaguletur. Et
scitote q cu coagulat. nos uocam ipm aiar. et q tc cito aia i mas quertitur.
h g denumor arte est sufficiens rez hntibus. eo q una res faciat q et
ples opat. ptilz aut rez no indigestis ft una re. et illa una res i uno
quoq gradu opu nor i alia utitur nat. Inquit turba magr sicut sapie
ntes dixerut dicent ebuit. ipi quos nolo in eo addition tenebras sequu
pictagoras. nos sequerentur. // Ait pitagoras alia gubnatom ponam que no
est alia radice. um noie. Et scitote oms hui inuestigatores scie et sapie
q qm i mundi iussiut in libris suis de eloz n ppoiti sibi muice queuit
//unu tuu i sapore tm est. i oculoz aut uisu q diusa st. Scitote q res qz multip
narauit. sui abs igne socu ꝯsequit put lapis magnetis ꝯsequit ferru.
quib illa no frustra refert ul sepatz ul uulue. quib sitis e illa res. et q
illa res q suu abs igne sequitur socu i alia ꝯples parti appare collores fa
at. eo q una illa res i unoquoq iterat regie. q ucp inuenit. q lapis e
et no lapis. uil et pciosa. ob scura celata. et aquolib nota. uni nois et
multoz noiaz. q est sputu lune. h g lapis no est lapis eo q pciosus
est. sine quo na nil unquã opat. Cui nom est unu. multis tn nucupauim
mus ipm noib. pp sue excellentia nae. R. turba siquibidaz magr sius
nucupantes noibz ipm inuestigantibz declararetis. Et ille ethele dicit
alba. et es albuz. et ab igne fugiens. q solus es dealbat. lapide igr albu co
frigite. postq eu lacte coagulatis. dein calce et marmor ꝯfrigite. ac cau
ete ne auast excepat hūitas. um ipaz i uase coagulate quous cinis fiat.
et lune sputo cogite ac dirigite. inueneris cu lapide fructu. et a sua aqua
ia inbutu. h est igr lapis q oibz nucuparum noibz q opus recipit et bib
it. et ex quo omnis color apparet. Accipite igr gumã q ab ascoce est. et ...

calo cinere q repistis 2 fecit q satis ac aq humectare pmanente. miscete. 2
inde ispissate donec puluis fcus sit. Sin aut igne suo fortiore priore assa
te, donec ꝯfrigantur. deinde aq permanente imbuite. et quanto mag collores uari
antur. tanto ipam calefi diminuitote. Et scitote q si ar. m. albu capiatis
ul sputu lune 2 put iussi faciatis ac leni igne frigatis, coagulabitur 2 fit la
pis. Ex hoc igitur lapide cu ꝯfrigitur uarii uob collores apparebunt. h aut ipsum
one si qd ambiguitatis uob eueniat. put iussi uob facite. donec albus la
pis fiat atq coruscans. 2 ppositu uestru inuenietis. Ait arisleus. mgra
ia dixistis no inuidens. q te docet remuneret te deus. Ait pitagoras. pictagoras.
et te arisleu liberet deus ab inuidia. Et ille sciatis sapientu turbe. q sulfu
ra sulfurib ꝯtinentur. 2 humitas sibi humitate. Ait turba arisleus. ia inuidi sile
qd dixerunt. Significa igitur quid h humitas sit. Et ille cu uenenu corpus penetrat nota
inuariabili ipm collore collorat. 2 numq dimittit corpus aiam q ꝯpar sibi est.
a se separari. de quo inuidi dixerunt psequente fugienti obuiante ab eis fuga aufert.
2 recitas seqtur. 2 q na suu cepit ꝯpare, no inimicu, 2 se inuice ꝯtinuerunt.
eo q ex sulfureo sulfuri mixto preciosissimus fit collor, q no uariatur nec ab igne +
fugit. qm aia in corporis intima infertur ac cor ꝯtinet 2 collorat. dea aut mea nota
reiterabo intima colloratore. Accipite aial q dr kebel. qm tota el aq tirius col
lor est. 2 regite ipm leni igne ut ꝯsuetu est, donec terra fiat in qua paru erit col
loris. Volentes aut adunare puenire tincturam. accipite humitate qua eiecit illo.
2 cu eo paulatim imponite in uase. 2 ideo ponite illam tincturam, cui collor no uob placuit.
deinde aqua coquite ipm marina donec arescat. deinde illo humore imbuite. 2 paulatim
desiccate 2 no desistatis imbuere ipm, coquere, 2 desiccare donec toto suo humore
imbuatur. deinde p dies quosdam in suo uase dimittite quousque preciosissimus tirius
color ei desuper appareat. Inspicite qualr uobis describam regimen. Conficiate ipm
urina puerorum, 2 aqua maris ac aqua munda pmanente an quam tingatur 2 leni
decoquite igne. donec nigredo pereat 2 gelescat. 2 istud de facili ꝯfrigitur. decoquite ergo
ipm sua humore donec uestiat ipm rubeo collore. Volentes aut tirium collore
ipm ducere. inbuite ipm aqua cum nitro. 2 miscete p ut satis ei sufficere apud
usum. Miscete et ipm aq permanente, 2 ita q sufficiat. 2 decoquite donec rubi
go aquam bibat. deinde aq maris quam pparastis abluite. q est aq calcis desiccate. et
coquite donec suu bibat humore. 2 facite hoc p dies post dies. dico q collor inde
uob apparebit cui numquam siles tyrii fecerunt. Et si uultis ut sit altius quam fuerat

et auditus ponite gummam in aquam permanentem quam prius ipsum tingite. deinde in
sole desiccate. deinde iterum reddite aque et magis tinctus colloris invenitur. Et scitote quod
vos non tingitis purpureum collorem nisi frigido. Accipite ergo aquam que est de frigoris
natura et circa lunam decoquite donec tincturam ut capiat ab aqua. Et scitote quod illam in
que ab illa exit aqua, florem philosophi nuncupaverunt, propositum vero verum fit illa aqua.
circa ponite quod in vase est per dies et noctes donec preciosissimum tyrium vestiatur
Fictus. collore. Inquit Fictus. Scitote omnes sapientie investigatores quod huius artis
fundamentum propter quod multi perierunt unum quidem est, quod omnibus naturis fortius et sublimius
apud philosophos. apud insipientes est omnium rerum vilius, quod nos veneramur. Heu vobis
omnibus insipientibus quam ignari estis huius artis, pro qua moreremini si sciretis. Et vero
nobis quod si reges eam scirent, nemo nostrum ad eam unquam perveniret. Omnia hec qualiter
corpus vertit in spiritum. O quam admirabilis natura que omnibus imminet ac omnia superat. Ait +
Pitagoras. Fictus nominavit eam. Et ille acetum est admirabile quod facit aurum esse me-
rum spiritum sicut quo aceto nec albedo nec nigredo nec rubeum nec rubigo fieri potest.
nota Et scitote quod cum corpori miscetur et tenetur et totum fit cum eo, vertit ipsum in spiritum et spiritualiter
tingit tinctura invariabili que deleri non potest. Et scitote quod si ponatis corpus super
ignem absque aceto comburitur et corrumpitur. Et scitote quod humor primum est frigidus. Ca-
vete igitur ignem qui inimicus est frigori. Ideo dixerunt sapientes vos suaviter regere
donec sulfur fiat incremabile. huius autem artis dispositionem nostrarum habentibus iam sapiens
demonstravit. Eorum autem qui dixit optimum est quod parum huius sulfuris forte corpus
comburit. Ideoque ipsum veneratur et describitur in initio libri eorum. quod filius Ade sic scrip-
sit quoniam hoc acetum comburit et in cineres vertit. quod et corpus dealbatur quod si bene coquatis et
nigredine privetis in lapidem vertitur. et fiet nummus tetrassie albedinis. Coquite ergo
lapidem donec diruatur. deinde dissolvite ac maris aqua temperate. Et scitote quod to-
tius operis initium est dealbatio cui rubor succedit. deinde operis perfectio. post hoc autem
nutu dei per acetum tota fit perfectio. Iam vobis discipulorum turbe huius rei unius dispo-
sitionem demonstravi que naturis est perfectior preciosior et honorabilior. Et vero vobis protestor
quod multo tempore in libris investigavi ut ad unius huius scientiam pervenirem ac deum oravi ut
quod est me doceret. Exaudita autem oratione mundam aquam michi demonstravit quod novi
merum esse acetum et quanto magis libros legebam magis michi illuminabatur. Inquit
Socrates. Socrates. Scitote manentium turba filii doctrine quod absque plumbo nulla fit tinctura
eo quod vim habet. non videtis qualiter ait Hermes greca triplex. quod primum est in corpore
submergitur in colorem vertitur invariabilem. Et scitote quod prima vis est acetum. Secunda
vero plumbum de quo sapientes dixerunt quod cum primum in corpore submergitur fit ex eo

collorum inuariabilis. accipite plumbum quod fit ex lapide qui dicitur bubul. et fit optimum. et
coquite ipsum donec nigrum fiat. deinde nitri aqua ipsum terite donec spissus fiat ut
pinguedo. deinde coquite donec lapis fiat intentissimo igne donec spissitudo cor-
poris diruat aqua contempta. accipite ergo super ipsum donec fiat lapis
mundus nummosus. et albus. terite igitur ipsum rore et sale. aqua maris et pluuie.
.xxi. de .x. diebus salso. .x. uero dulci aqua. et inuenietis ipsum nummoso lapidi similem.
Coquite igitur ipsum aqua nitri. donec stagnum fiat. Coquite et donec humore priuetur.
et siccus fiat. Et scitote quod cum siccum fit. suum residuum humoris uelociter bibit.
eo quod est plumbum combustum. Agite igitur ipsum ne comburatur. hoc autem sulfur quod non comburitur
nuncupamus. Terite igitur ipsum acerrimo aceto. Et coquite donec spissetur. Et caue-
te ne acetum in fumum uertatur et pereat. Coquite ipsum .C.L. diebus. Iam igitur albi plumbi
dispositionem intimaui. Eo autem noto nichil aliud est quam mulierum opus et ludus puerorum.
Et scitote quod archanum operis auri fit ex masculo et femina. masculum autem iam
in plumbo uobis ostendi. feminam uero in auripigmento uobis nuncupaui. Auripigmentum igitur cum
plumbo miscete. ut cum masculi receptaculo gaudeat femina. eo quod masculo adiuuatur.
Masculus uero feminam tingentem accipit spiritum. ipsos igitur in custodes uitreo imponite uasi.
et ethelie et aceto terite acrimo. ac .c. coquite diebus. et cauete ne archanum fu-
migetur. et per noctes dimittite. et si uultis ipsum lutum inducere, uidentes ipsum iam
siccum aceto imbuite. Iam igitur uobis auripigmentum notificaui. quod est femina. qua ma-
xime perficitur archanum. Nos licet ergo ipsum male ostenderit. Randerit autem est
ethelie aceti quod in confectione imponitur quo deus perficit opus. quo et corpora spiritus
capiunt. et spiritualia fiunt. // Inquid Cinon. Iam disputastis philosophorum et discipulorum Cinon.
turba in albo faciendo. dicendum est igitur in rubeo faciendo. Scitote omnes huius artis
inuestigatores quod nisi dealbetis non potestis rubeum facere. eo quod due nature nichil
aliud sunt quam rubeum et album. dealbate igitur rubeum et album. Et scitote quod annus in
.iiii. diuiditur tempora. primum autem tempus est frigidum hiemis. secundum est uernum. secundum uero est complo-
ueris. deinde tertium quod est estas. deinde quartum quo fructus maturantur quod est autumnus.
hoc igitur modo uos oportet naturas regere. hyemis humiditate deinde aeris calore. et citrinitate
florum estatis quod [illegible] et [illegible]. et qualiter fructus maturat letificat ut arboribus con-
iungantur. hoc igitur descriptio [illegible] [illegible] tingentes regite naturas. Sin autem nescietis, nisi uos ipsos
reprehendite. Respondit turba optime tractasti. adde igitur posteris huius sermonis aliquid.
Et ille dixit in plumbum rubeum faciendo. Accipite plumbum quod magister accipere uos
precepit in primo suo libro. et cum eo ponite ut plumbum et coquite donec spissetur. Congel-
ate et desiccate donec rubeum fiat. hoc utique est plumbum rubeum de quo sapientes

dixerunt es et plumbum lapis fuit preciosus. miscete ea equaliter et assate cum omnis aurum
quod si bene regatis spiritus fit tingens in spiritibus. Cum enim masculus et femina coniunguntur
fit nullus non fugiens compositum non spirituale. Ex composito autem ipsum rubeum ubi ipso fit mun-
di principium. Et tunc hoc plumbum rubeum nuncupavimus. unum enim operis sine quo nichil fit.

Mundus. Ait Mundus turbe. Investigatores huius artis. scitote quod philosophi libris suis gum-
mam multipliciter narraverunt. que nichil aliud est quam aqua permanens ex qua preciosissimus la-
pis generatur. O quam plures sunt gumme huius investigatores et quam pauci nunc eam cognoscunt.
Et scitote quod hec gumma non emendatur nisi solo auro. quam plures namque sunt qui has inve-
stigant applicationes et invenerunt quasdam. non tamen possunt penas sustinere, eo quod dimi-
nuuntur. Que autem ex gumma fiunt applicationes et ex honorabili lapide que tinctura iam
continuunt ipse penas sustinent et nunquam diminuuntur. Mea igitur verba intelligite. vobis namque
gumme lucifice dispositionem non invidens et archanum in ea existens. Scitote quod gumma
nostra est auro fortior. et eos facientes eam tenere auro honorabiliorem. Aurum tamen
honorificavimus. sine ipso namque gumma non emendatur. gumma igitur nostra est apud philosophos pre-
ciosior et sublimior est margaritis, eo quod ex paulo auro multam gummam emimus.
Ideo philosophi scribentes ne periret caventes manifesta libris suis dispositionem non posuerunt.
ne quibus eam agnosceret. quia si insapientes scirent, non vili venderent precio. Accip-
ite ergo ex gumma alba. instissimi cadmie p. i. et ex albi vituli urina p. i. et
ex felle piscis partem .i. et ex gumma et corpore sine quo emendari non potest p. i.
has miscete portiones. et per xl. dies coquite. hiis transactis. calore solis congela-
te, donec desiccetur. deinde coquite ipsum mixtum scilicet lacte ferine quousque lac desiccatur.
deinde ipsum extrahite et quousque siccum fiat in calore dimittite. deinde cum ficus la-
cte ipsum miscete et coquite donec humor ille desiccetur in composito. Et postea cum in-
dicis herbe lacte miscete et coquite donec desiccetur. deinde ipsum pluviali aqua
humectate et assate donec desiccetur. deinde aspergite aqua roris. et coquite do-
nec desiccetur. Item aqua imbuite ipsum permanente et desiccate. quousque iterum inspissate
fiat siccitatis. Hiis omnibus premissis ipsum gumme miscete que omnibus prevalet colori-
bus, et coquite fortiter. donec totius aque vis pereat, eamque totam desiccat humi-
ditate. Inducentes ipsum coquite, quousque illius siccitas intendatur. deinde dimittite per
xl. dies. ut nulla tantum maneat decoctione. donec spiritus corpus penetret. hoc enim
natura — regimine spiritus incorporatur et spiritus in corpus vertitur. Obturate ergo vas ne compositum
fugiat et fumiget. Hiis autem peractis vas aperite, et utrumque compositum invenietis.
Hoc utique est gumme archanum. quod in libris suis philosophi celaverunt. // Inquit

Dardaris. Dardaris. notum est quod iam aquam magni permanentem narraverunt. eos igitur introducam

in hac arte nil tempore huius aque in sciat permanentis. Non enim omnes sciunt commisti
one, contritione et toto regimine nisi illa tota aqua permanente. Qui igitur aquam nescit per
manentem et eius regimen, puto quod non ingrediatur in hac arte. Eo quod absque aqua permanente
nichil fit. Vis enim spiritualis sanguis est, quem philosophi aquam nuncupaverunt permanentem. Contritus
enim cum corpore quod vobis ante me magistri exposuerunt, nutu dei corpus illud in spiritum vertit. Hec
enim invicem mixta et in unum redacta se invicem vertunt. Corpus scilicet incorporat spiritum. Spiritus vero nota
corpus in spiritum tinctum prout sanguis vertit. Et scitote quod omne quod spiritum habet habet et sangui
nem. Huius igitur mementote archani. Inquit Bellus. Optime dixistis discipuli. Bellus.
Ait Pictagoras. Belle aiunt philosophi cum sint discipulos nuncupasti. Ait ille: ad honorem sui
magistri, ne ipsum eis parem faciam. Pictagoras autem ait: qui ubicumque in hac arte librum composu
erunt, quorum turbe dixi, non debent vocari discipuli. Et ille: ipsi magistri aquam frequentissime
permanentem narraverunt, album quod faciet et rubeum, multis modis descripserunt. Nobis tamen di
versis occulta aut veritate concordes sunt quibus modis preterea componentes ac regimina
composuerunt. Ecce dictum in hac descripto fama divulgato quod apud philosophos excellentius est quod est
lapis et non lapis, quod multis nuncupatur nominibus, ne quis eum agnoscat insipiens.
Quidam enim sapientes alio ubi generatur eum nomine assumpserunt, quidam non a colore.
Quorum quidam invidentes dixerunt lapidem, quidam lapidem intelligentium spiritus ex arte cor
poribus immittibilem. Quidam eius descriptores alterantur quod apud videntes lapides qui
diversi sunt nummis venundantur. Quidam sputum lune, quidam astris. Quidam vero ansinetica
ipsum nuncupaverunt. Iam novissime legionibus vocatum est, cui melius est quod fit ex m
etallis. Quidam corpus solis. Quidam et quod fit quartum [illegible] cum lacte volatilium dixit esse.
Inquit Pandolfus. Belle tamen de lapide dixisti, quod nemini fratrum tuorum aliquid Pandolfus.
dimisisti dicendum. Insuper doceo posteros hunc lapidem despectum esse aquam permanentem.
Et scitote omnes sapientie investigatores quod aqua permanens est aqua mundane vite.
quod scilicet philosophi dixerunt natura natura letatur, natura naturam continet, ac natura naturam vincit. Hec autem bre brevis
ve decem omnis principium totum hunc philosophi constituerunt. Et scitote quod nullum corpus
preciosius est vel purius sole et quod nullum venenum tingens generatur absque sole et sua umbra.
Qui igitur philosophorum venenum absque hiis facere conatur iam errans cecidit in id quod in eius
tristicia permanet. Qui autem sapientum venenum solis et eius umbra tinxit ad
maximum pervenit archanum. Et scitote quod nummus noster rubeus fit aurum nuncu
patur. Qui ergo scit cubar philosophorum occultum iam ei est notum archanum. Alia di
sticius ait turba. Bene descripsisti hunc lapidem Noficus. Non tamen ei narrastis re
gimen nec compositionem. Reiterate ergo describendo. Inquit iubeo vos capere occultum
et honorabile archanum quod est magnesia alba, que mixta est terra cum vino et cavete

ne hec capiatis nisi purum et mundum. deinde suo imponite vasi. et orate deum ut hunc
maximum videatis lapidem et vobis concedat. deinde coquite paulatim. extrahentes autem in
spicite si fetidus sit niger lapis. optime ei rexistis. sin autem regite ipsum albo, quod
est magnum archanum, donec fiat buhul nigredine cohoperta, que si fuerit ni
gredo. Scitote quod non permanet nisi .xl. diebus. tere ipsum cum suis confectionibus que
sunt hee. flos eris, aurum indicum, quorum radix est unum, et expurgato .i. et ex croco .i.
et allumine sicco .i. hec ergo ex prudentibus coquite. xl. diebus vel .xlii. hiis cum diebus
preteritis deus vobis ostendat huius lapidis principium, qui est lapis athichos. Quem usum gratia
deo multiplex rettulatum fortiter coquite et gummi residuo imbuite. Et scitote quod quotiens
cineres imbuitis totiens priores desiccatur, et humectatur, donec ei color tirii quem queritis
vertatur. Item clementer inspicientes vobis quod cepi perficiatis. Scitote quod huius lapidis preciosi
operis perfectio est ipsum regere medicine residuo, quod due est tertie partes cuius quod
servastis. quarum duarum tertiarum partium residuarum ad ipsum imbuendum album im
buite ac in calore ad coquendum ponite. et sit igitur ei priore intensior, ceratum
cum desiccatur, se invicem continet. Coquite igitur ceram donec bibat collam auri. quam
desiccatam ceram et imbuite residua. ℞. donec ille due finiantur tertie partes. eas
quod omnes bibat recta terra. deinde ipsam calido imponite igni, donec terra suum extrahit florem
ac suis placeat. Si intellexitis beati eritis. Sin autem operis vobis perfectionem reiterem.
Accipite album mundum quod maximum est archanum, in quo est veritatis tinc
tura, eo quod arenam imbuite, que facta est ex lapide. ℞. imbuto quousque totam bibat
aquam. ac vasis os fortiter claudite ut vobis multotiens iussi. quem quod ex eo agitis
deo annuente vobis apparebit quod est lapis tirii colloris. Iam igitur vobis perfeci veritatem.
Iohannes coniuro vos per deum et vestrum magistrum ut hoc maximum non ostendatis archanum
et cavete malignos. // [I]nquid theophilus bene dixisti nosse facere et pulcre
theophilus. ac ab invidia liber factus es. Ait turba exponat igitur nobis vestra discretio quod no
ficius posuit. et nosse est invidus. Et ille omnes huius scientie investigatores operis
numini et auri archanum est tenebrosa vestis. et nemo novit quod philosophi in
libris suis narraverunt absque lectionum et temptationum frequentatione ac sapientum
inquisitione. quod cum posuerant sublimius et obscurius est quod quis scire potest. et quamvis noficius
tractaverit. et bene, quod tamen obscure tractaverit quod aliis alii sunt lucidiores. Et
turba verum dixisti. Et ille notifico posteris quod inter boritis et es propinquitas est.
eo quod boritis sapientum es liquefacit et velut aquam fluibilem vertit. divide ergo
venenum in duo equalia quorum altero es liquefacite. alterum vero ad terendum et imbuendum
servate. coquite quousque vos laminas producere. deinde cum priori veneni parte coquite
duo ad .a. et vobis ad .a. in sua coquite aqua. xl. diebus. deinde aperite vasa.

inuenietis eS in ar. ui. in suu. abluite ipm cocto donec sua pnetur nigredie.
et fiat eS ubra citres. dinde ipm otinue cogte, donec coagulet. ipo cu coagulato
fiat maximu archanu. hunc igr lapidez bozitz phy nuncupauunt. cogte illu
lapidez coagolatu, quousq nigre sile sit marine. tc aut ipm aq imbuite
pmanete, qm uobis iussi obsuare, altera .s. portice. ac multipl cogte quo
usq eS appareat colores. hg est putrefco maxia, q maximu ophit arch
anu. Ingt turba reuerte exponendo theofile. Et ille intimandu est qd
si ppinquitas e inter magnete et ferru, id eS et aq pmanete e utriqz
ipsior ppigtas. Si igr eS et aqua regatis pmanetez ut uob iussi, fiet in
maximu archanu hoc mo. accipite magnesia albaz et ar ui. masculo
mixtu, ac fortit terite cocto cu manibz quousq tenuis fiat aqua. diui
dites aut aqua hanc i duas ptes. altera ipm aq pte cogte .xl. dieb, donec
fiat flos candidus ut flos salis i suo splendore et coruscatione. uasis aut os fortr
claudite et xl. diebz cogte et inuenietis ipm aqua lacte candidiore. eS et nigre
dine cocto purate otinue cogtes, quousq tota eS nigra diluat. et cognatio pereat
et mundu ee uideatis et totu fragrat. Siuo uultis ut totu uob archanu quod uob
dixi pagat. abluite ipm aq quam uos iussi suare, altera uidelicet pte, donec citrinu
fiat. ac i suo dimittite uase qm iecit se ipm ogit. et residua imbuite aq. do
nec decoctione et aq ogat. et fiat sile sirupo granato. imbuite igr ipm et cogte. donec
pdens hu iiitatis residuu quod hetis ofiat, et collor q phy i libris suis explana
uerut appareat. // Ait Cerus intelligite omnes doctrine filii. qd theophilus Cerus.
uob significauit. inter magnete et ferru ee ppinquitate ac inter phor eS et aqua
eor ee ppinquitate coniunctiore ppigtate inter magnete et ferru existente. Cu eS
conuenient regitur p. C. qd aut uob e utilius significatione inter stagnu et ar. ui.
nulla e ppigtas. nec alter cu altero e nata. Ait turba. maledixisti et uitupasti
reliqua dispones. Et ille notu facio qm no dico nisi ueritate. qd uob et iuidie. ti
mete deu omnis turba. ut magr uir uob credat. Et turba dic quis. Et ille.
iubeo uos cape ar. ui. qd e uas masculine. ipm q cogte cu suo corpore. donec liq
fiat ut aq fluxibilis. Cogte masculu simul et uaporem quousq utraqz coagulentur,
et fiat lapis. Jam aut diuisatis aq i duas ptes. quarum prima ad corpora liqfaciendu et co
quendu. Ra uo ad mundu obustu, et suu sociu, q unu facta sunt. Inbuite ipm
.A. et mundate quousq diluat ac corpus suu mundet, ab oi cognatione et fiat terra.
Et scitote qd .xl. diebz ipm totu terra ualet. Cocto igr ipm liqfacite, donec fiat
ut aq uia. ut ar. ui. deinde aq uitri abluite, donec fiat ut nummi liqfacti. de
inde cogte donec coguletur. et fiat stagno sile. tc maximu e archanu, s. lapis

qui ex duobus est. Regite ipsum cum quo dico et tercio donec crocus fiat excellentissimus. Et
scitote quod aqua cum suo comitte desiccata croceum nuncupatur. Coquite igitur ipsum et
Bacostus. residua imbuite aqua quam observastis donec propositum inveniatis. ¶ Ait Bacostus.
optime dixisti belle. dicam igitur vestra sequens vestigia et ille ut placet. Caveat tamen ne sis
invidus. non enim est sapientum invidere. et bacostus verum dicas. filius igitur iubeo do
ctrine. Accipite plumbum et ut philosophi iusserunt comburite. deinde liquefacite. deinde congelate
donec lapis fiat. deinde regite ipsum cum colla et granatorum sirupo. donec confrig
atur. Iam enim in . et . p. aqua divisistis quorum alterum plumbum liquefecistis et factum est ut aqua.
coquite igitur ipsum donec desiccetur et fiat terra. deinde terite ipsum aqua observata donec rubeum
induatur collorem. ac prout vobis iussi frequentissime regite. Turba autem ait nil
egisti. nam ambigua verba contulisti. revertere ergo. Et ille ait. vi. volentes
coagulare. suo miscete compari. deinde diligenter coquite donec fiat aqua utrumque permaneat.
nes. deinde coquite illam aquam donec coaguletur. hoc autem cum vapore suo coctum desiccatur.
eo quod invenietis totum ar. vi. iam coagulatum a se ipso. si intelligatis ac suo vasi
quod oportet imponatis coquite ipsum donec coaguletur. deinde terite donec fiat crocus collorem auri
Menabdus. similis. ¶ Ait menabdus. Remuneret tibi deus peregrine sicut verum dicas. quoniam dicta tua
illuminasti. Et illi autem cum quo eum laudas predecessores suis nolli eo esse inferior. Et ille
scio quod nichil aliud possim dicere quam quod dixit. Iubeo tamen posteros facere corpora
non corpora. Incorporea vero corpora. hoc enim regimine parato compositum est atque naturae
occultum extrahitur. huius quod corporibus ar. vi. corporum vigiltur magnesie. ac femina
vero. et per ethelie nostra extrahitur oculta. per quod corpora colloratur. hec utique regimine
si intelligatis corporea fiunt non corpora. et incorporea corpora. si diligenter res
igne teratis. ac ethelie purgatis. fiunt res munde non fugientes. Et scitote quod
ar. vi. est ignis corpora comburens. mortificans et confringens uno regimine. quanto ma
gis corpus miscetur et teritur. tanto magis diruitur. ar. quod vi. igni attenuatur. Cui
autem corpus diligenter terunt, cum quo vi con preparetis. possidebit eius naturam et corpus
non fugiente. ac omni tincture aptitudine patientia igne quod superat. confrig
et continet. eo quod non collorat nisi colloretur. eo quod collorato collorat. Et
scitote quod corpus non potest tingere se ipsum, nisi spiritus eius extrahatur. Invenitur
occultus. et fiunt corpora et anima absque spiritu, quod est spiritualis natura, ex qua collores ap
paruerunt. eo quod spissum terrenum non tingit. verum tenue naturae quod in corpo
re transfigitur et collorat. Cum autem eius regitis corpus et quod ex eo tenuissimum ex
trahitis. tunc vestre venientur tinctura quae collorat. Ideo dixit sapiens quod non tingit

nisi prius

nisi prius tingatur. Et scitote quod hoc quod precepit vobis regere est ista . q . tor-
et quod tincture quas vobis significavi sunt condensum et humidum ac liberum. condensum autem
est vapor coniunctus. humidum vero est aqua sulfuris. eo quod sulfura sulfuribus continentur.
et de iure philosophorum natura natura gaudet et superat et continet. ¶ Inquit Cinon. Video Zmon.
vos turba sapientum duo corpora coniunxisse. quod minime iussit vobis magister
fieri. Respondit turba. dic ergo secundum opinionem tuam Cinon et cave invidiam. Et
ille. Scitote filii doctrine quod accipitis compositum .40. diebus putrefacite. deinde in
gnes vase sublimare. deinde igitur separatas iungite et coquite. Et scitote quod collo-
res qui vobis extra apparent sunt hi. prima die magis citrina. secunda vero ni-
gra rubea. tertio quoque croco sicco similis. deinde prefatus collor predicta vobis ap-
parebit et numinis vulgi imponetur. tunc est quod compositum exhumido et sicco et eo
invariabili tingit tinctura. Scitote quod color est in quo aurum est. Igitur autem po-
nentes cavete ne festinantes ipsum extrahatis. forte namque moriatur. Extrahite igitur
ipsum secundum animi igitur uri. hoc autem venenum est quod naturalitates et vita. eo quod
est anima ex multis extracta rebus et numinis imposita. Cum igitur tinctura est vita
huius quod habetur. detrimentum et mors in corporibus et equalibus extrahitur. Iam magistri
dixerunt inter eos esse libidinem tamquam maris et femine. Et si quibus in hac arte
introductivis ei sacret naturas. pluralitate substantie cogor donec compositum nutu
dei extraheret. // ¶ Inquit Gregorius. Omnis turba, non est quoniam ve- gregorius.
nerabilem lapidem eludientes nuncupaverunt et ipsum regi iusserunt donec omnis
color fiat ut marmor splendore. Et illi dixerunt igitur postremo quod dicis. Et ille
libenter. Scitote quod est compositum et commiscetur aceto et regitur donec aqua fiat. deinde
congelatum fit lapis coruscans splendorem habens ut marmor. quem videntes
iubeo regere quousque rubeus fiat. eo quod cum coquitur donec diminuatur et terra fiat.
et in rubeum vertitur collorem. Sic enim videtis iterum cogite et imbuite
quousque collore induatur precium et fiat aurum. Deinde iterate ipsum et fiet
aurum occultum. Deinde iterate et fiet aurum Tyrii colloris. Oportet vos igitur
omnes huius artis investigatores cum videritis hunc lapidem coruscantem in
adere tuendo et miseri ita. et hunc aliquantulum ruboris. aut aque residuum
capiatis quam in vidi nostrum vos induas ... p. et ea multotiens im-
buatis quousque occulta in illo corpore collores vobis appareant. Et scitote
quod si necessaria ipsum regatis, istorum collorum nil videbitis. Vidi namque
quosdam qui hoc corporis opus et ... naturas ... est. rubore aut aliquantulum mo-
rante putaverunt se extraxisse et ... opus. Inspicite igitur qualiter fa-
ciatis applicari. punica ei sui applicata coniungite velocitatem ... corp(us)

trāsit. liq̄fiat. cōgellat. diruit, et ↄfrigit. deīn rubor nō morat᷑. Et si
ↄficiatis absq̄ pondere. mora eueniet quã eueniente malū putabitis.
Iubeo aūt ignē nrm̄ liq̄fatiuē ēe lenē. ipo aūt interī usu, ↄ possidentes
facite ignē. ↄtribuite ipm̄ quousq̄ ↄtrahit uob' deus colloresq̄ appa

Costos. reat. ¶ Ait Costos. miror uniūsa turba. de fāta ui huī aque. nā
cū introiuit illud corpore ūtit ipm̄ terrā. deinde in puluerē, qm̄ si uul
letis ipos pfectos ... manu accipite ↄ si īpalpabile ut aq̄ inueni
etis ē optimus. si aūt ... spm̄ cogdo ... pagat᷑. Et scitote q̄
si aliud q̄ ē nrm̄ accipiatis ↄ aqua regatis nrã nil uob' pdest. Si
aūt aqua nrã ē nrm̄ regatis. omīa a uob' pdīta inuenietis. Turba
ait ... pr̄, nō parū inudi obscurauerunt cū dixerunt. accipite plūbū
ↄ ar. ui. candid', ↄ regite ipm̄ rore ↄ sole dōn lapis fiat numosus.
Et ille ē nrm̄ significauerunt ↄ aq̄ nrā pmanentē. quã ē coq̄ dixerunt
leni igne. q̄ illo igne cocta fit lapis numasus, d' quo sapientes dixerunt
q̄ nã nã letat᷑, ppinquitate q̄ sciut ... m̄ ħ duo corpora ↄ aq̄ per
manentē. hoy ig' duoy una ē nã meq̄ ē ppinqtas mixta. q̄ si nō eēt
nō tã uellocater cōmiscerent ↄ ↄtinerent ab inuicē ut unū forent. Inq̄t turba.
Cur dicitis inudi. accipite es qd numos fecimus q̄ ... factū ē auru

Diamedis. assumimus. ¶ Ait diamedis. Iã ... diu ... tradens ... dicā ig'
ūba tua certificans. eloy ... plalitatē pmittens q̄ sapientes auferre
noluerunt. Cū dixisō ħ ap̄ se paossilia sit. Scitote oms huī doctrine
inuestigatores q̄ nō exit ... nisi ħs. nec exburit aialib' nisi filia
sibi. nec ... nisi sibi filia. compendiosa ig' huic tractatui in
ea intendite. qm̄ plixitatē pmittes nimi uos erga. qm̄ nã uā nō
emēdat᷑ nisi sua nã. quēadm̄ et tu nō emendatis nisi tuo filio. ħs ē nisi
hoīe. Cauete ig' mea pcepta. ↄ ueneratibili ... nã. opera nã q̄
fit ars. nō ex alia. Et scitote q̄ nisi eā regatis ↄ capiatis, nil hētis.
Ↄiugite ig' masculū sui rubra filiū sue ... uxori, quo pacto
... artē ... quib' nolite introducere alienū, neo puluerē, nec
ullā rem. Sufficiat ig' uob. ... ē. filius ... O
q̄ paossilia ē rubei sui illi nã. sin quo regimē ... nō pōt.

Bacsez. ¶ Inquit Bāsem. hāc dispoēs diamedis palla apuisti. ... et ma
gis illuīnasti. Heu uob' nō timetis deū, ne artē hāc a uob' auferat,
cū frib' uris inudi eris. ... nō fugim' nisi ab īsipientib'. dic ergo

quam vis. Et illa. introducite citrinum cum sua uxore post coniugium in balneum.
et non accendatis plus nimium ne sensu et motu priventur. Substrare facite balneum
quousque et corpus et color eorum unum quod fiat. Reddite ei sudorem suum ac iterum
necesse date. Requiem ei statuite et cavete ne fugiens eos comburendo
nimio igne. Veneramini regem et suam uxorem. et nollite eos comburere. quia
nescitis quando indigeatis his qui regem et suam uxorem emendat. Coquite igitur eos
donec nigri fiat deinde albi. deinde rubei. deinde tinges fiat venenum.
Si intelligitis huius scientie investigatores beati estis. Si autem quod debeo iam per
solui et breviter. et si ignorantes estis deus celavit a vobis verita
tem. Nollite ergo sapientes reprehendere sed vos ipsos. Si enim deus vobis
mentem sciret fidelem veritatem vobis detinaret. ecce vos illam circa ac
Bacsen. astro operari. // Ait Bacsen. bene dixisti bachimedis et non video te
demonstrasse posteris consilio dispositionem. In multi namque de consilio multi dix
erunt. et quolibet non obscuraverunt. Et ille. dic ergo bacsen secundum tuam opinionem
illius. Et vero primum patre quod ille est caput operis huius. non initium. verum post
complexionem. ait Bacsen notifico igitur posteris huius artis investigatoribus consilio
est opinia. et ipse esse septies assari. et quod perfectionem prius esse corpus tingit.
Turba ait. Iam vere dixisti bacsen. // Inquit pitagoras. qualiter videtur vobis pietagoras.
tractasse bacsen quod premisit ea sine fictis nominibus nuncupare. Et ille. nomina eam
pitagora. Et ille. cum sit consilio sua compositio omnium corporum nominibus individui eam
nuncupaverunt. nummi vel eris vel auri. vel ferri. vel plumbi. vel stagni nomine
quousque ab illo moveatur colore. et fiat ixir. Ait turba. bene dixisti pitagora.
Et ille. si bene dixi. dicat quis ex vobis de residuis. // Ait Bonellus. Bonellus.
omnia ait pitagora moriuntur et vivunt nutu dei. Quo sit illa natura cui corpus
humiditas aufert qua illa res per noctes diminuitur. mortuo similis te videtur. Tunc
autem doctrine filii illa res igne indiget quousque illius corporis spiritus vertatur et per
noctes diminuatur. ut homo in suo tumulo. et pulvis fiat. his peractis
reddet ei deus et animam suam et spiritum. ac infirmitate ablata confortatur illa
res et post corruptionem emendatur quemadmodum homo post resurrectionem fortior fit et
iunior quam fuerat in hoc mundo. Ideo ergo vos doctrine filios illam rem aliquo timo
re comburere quousque cinis fiat. Et scitote quod optime miscuistis. eo quod cinis
ille recepit spiritum. et illo imbuitur humore. donec vertatur in pulchriorem colorem
quam prius fuerat. Inspicite et doctrine filii quali pictores suus neque pi
gere tincturis quousque tamen eas vertant. Sic et physica suis egrotis me-

medicinas componere nequeunt quousque in pulverem eas vertant, quarum
quedam coquuntur quousque cinis fiat. quedam vero teruntur manibus. Similiter et
illi qui marmoreas ymagines componunt. Vos autem si predicta intelligatis sciretis
me utique verum dixisse. Ideo iussi vos comburere corpus et ianuam videre. nam
si subtiliter ipsum regatis, multa ab eo procedunt. quemadmodum ab uno calice rei
minimo procedunt multa. Eo quod est ut homo, et corpus habet et spiritum. hominum cum inspira
tio ex aere est. que sibi post deum vita est. Quod est humidum inspirat quo in
sapiens multiplicatur illud est, et augmentatur ut cetere res. Ideoque philosophi aiunt
quod cum comburitur, et iterantur multotiens, fit melius quam fuerat. Dixit turba. De
monstra igitur Bonelle posteris qualiter fit melius quam fuerat. et ille libenter.
eo quod augmentatur et multiplicatur et creavit deus creaturas plurimas que nichil creaturis
carent regimine et ingenio. quibus medendum est. Similiter est nostrum cum primus coquitur
aqua fit. deinde quanto magis coquitur tanto magis inspissatur. quousque lapis
fiat. que tunc vocatur mirabilis lapidem omnibus metallis imminentem. postea
frangitur, imbuitur, ac igne in desiccando priore assatur. quousque colloretur
et combusto fiat sanguis siccus. tunc nummis imponitur et tingit eos iacinctum
deo annuente. Nonne videtis quod cum sanguine spiritus non fit nisi coquatur dili
genter in epate quousque intensum habeat ruborem. et si fiat nil fit novum
in spermate. similiter opus nostrum nisi coquatur diligenter quousque pulvis fiat.
ac putrefactione spiritus ma fiat spirituale. non exiet ex eo collor quem investi
gatis. Si non adhuc regis eminentia pueriatis proposito habito. contemporaneorum
virorum principes extitis. Inquit Vitarus. iam hoc archanum pluries eos fecis
tis. Dixit turba. ita iussit magister. Et ille non tamen tantum. Et illi iussit vos
sua primaro calligine. dic ergo et tu. Et ille iubeo posteros aurum acci
pere quod volunt multiplicare et renovare. deinde in .2. partes aquam dividere.
Et illi. distingue quomodo aurum dividitur aquam. Et ille oportet illos altera parte cum
nostrum comburere. illud enim est recedens in illa aqua fermentum dictum auri. si bene regatis.
ipsa namque simul coquuntur et liquefiunt ut aqua. deinde incoquendo congellatur. rivuit
et rubor apparet. tunc autem oportet vos residua aqua septies imbuere quousque bibat
totam aquam, ac toto humore desiccato in terram vertitur aridam. deinde accenso
ponatur in igne. 40. diebus quousque putrefiat eiusque collores appareat.
Ait Bacsem. per dicta tua. Vitare. philosophi dixerunt. accipite rega
lem consufle occulta est. turba autem demonstra posteris qualiter nam sit. Et
ille. spiritus tingens qui habuit ab aqua permanente nummosa ac coruscante. Et
illi. demonstra igitur qualiter extrahitur. Et ille. terratur et aqua septies imponitur.

// que eris rubiginem siliis .e. cimituli uria terite, quisque consufle nam vitat. nam namque
inventre consufle //

donec totum bibat humorem et recipiat in se imminentem igitur apud pugnam ignis. et
tunc rubigo nuncupatur. ac diligenter putrefit quousque pulvis fiat spiritualis, huius
colloris ut combusti sanguinis. quem ignis superans meo ventre nollente intro
duxit ac invariabili collore colloravit. hunc igitur reges querentes non inve
nerunt, exceptis quibus deus annuit. Turba autem ait: perfice dicta tua bacsem. pre
cipio illos esse aquam dealbare candida. quam et rubeum faciunt. et cavete ne quid
ei alienum introducatis. Et turba bene dixisti bacsem. et bene dixit in
temerus. Et ille si bene dixi dicat quilibet vestrum. // Zinon autem ait. Zinon
numquid cunque dimisistis aliquod dicendum. et turba. quod parum posuit dicta [illegible], et
Bacsem huius artis investigatoribus. dic ergo quod scis post dicamus. Et ille Zimon
dicis. omnes huius artis investigatores nil aliud in errorem nos introduxit quam
invidorum dicta. quia res quam [illegible] palla minimo venditur precio. quod si eum novisset venditor
res, et quem manibus tenet: nullo modo venderet. Ideo illud venenum philosophi honora
verunt et varie ac multum de illo tractaverunt omnibus quibus suppetis nuncupaverunt
nominibus. quare quidam invidi dixerunt: est lapis et non lapis, verum gumma [illegible].
Ideo huius venenum philosophi cellaverunt. hic est spiritus quem queritis ut eo quilibet
tingatis, in corpore occultus est et absconditus, invisibilis, quemadmodum anima in humano
corpore. Vos autem omnes huius artis investigatores, si hoc corpus [illegible] et imbuatis te
nuis. ac parate et diligenter regatis, quousque a sua spissitudine extrahatis et in
tenuem spiritum et impalpabilem vertatis. in vanum laboratis. quia philosophi dixerunt, nisi corpo
ra vertatis in non corpora et incorporea in corporea. non dum operandi regulam inve
nistis. Turba autem ait: demonstra igitur posteris quomodo corpora vertantur.
Et ille. igne et [illegible] tractatur quousque pulvis fiat. Et scitote quod non fit nisi fo
rtissima decoctione continua igne et [illegible] continua, igne non manibus. aut in
bibitione. putrefactione, solis exposicione et [illegible]. In hac autem arte vulgus errare fe
cerunt. Cum dixerunt quia vilis est, quod parva re vendatur. Simpliciter dixerunt naturam
omnibus naturis esse preciosiorem. quia in libris suis insipientes fefellerunt. verum
tamen dixerunt. Nolite ergo dubitare [illegible]. Turba non [illegible] ex quo invidorum dic
tis credis. demonstra quomodo posteris duarum dispositionem naturarum. Et ille significo vobis
quod ars duabus eget naturis, non enim fit preciosum absque vili, nec vile absque precioso. [illegible] vos
igitur huius artis investigatores [illegible] tamen dicta sequi, cum dixit suis discipulis nichil
aliud expedit nobis quam aquam et vaporem sublimare. Et turba totum opus in vaporis
est et aque sublimatione. demonstra igitur illius vaporis dispositionem. Et ille cum videtis materiam
aquam fieri ab ignis calore et purificatam, totum quod magnesie corpus ut aqua liquefien
te omnia vapor facta sunt. de [illegible] autem te vapor et suum continet par. quia invidi [illegible]

utrumque uapore nominauerunt. eo quod simul utrique decoctione uictum est. et unum alterum continuit. tunc uero non ad fugiendum iter non inuenit. quod pre sit ei fuga centralis, continuit tamen eam quod fugere non dimisit. et locum fugiendi non inuenit. et permanentia facta sunt. cum ei incidit occulta in corpore congellatur cum eo, et collor eius natiuatur sua quia naturam exit ingenuus. que deus suis electis insinuauit. et mundam preparat ipsum ne fugiat. nigredo uero et rubor apparet. ac egritudinem incidit. et rubigine ac putrefactione moritur. deinde autem hec tunc fuga. eo quod dimisit fuge seruitute. tunc tamen libera fit suumque consequens coniuges. et sinceras offert orationes, ut eius collor est suoque coniugi conueniat. et decor in quantum adinuicem fuerat. uerum cum nummus ipsorum aurum esse fiat. hoc autem et spiritum et animam philosophi uapore appellauerunt et nominauerunt. dixerunt spiritum humidum nigrum cognatione carente. et quemadmodum in homine est humiditas et siccitas, sic opus uniuersum in mundi collauerunt. nichil aliud est quam uapor et aqua. Et turba. dimitte uapore et aqua. Et ille dico opus ex duobus est. mundi tamen hec duo composita nuncupauerunt. eo quod ista duo ex fiunt. igitur siccitas est et humiditas. spiritus et uapor. Et turba. optime dixisti ab inuidia denudatus. Deinde sequimini igitur canones. // Ait florcos plus. notifico uobis huius artis omnibus inuestigatoribus, quod nisi simuletis res in initio coquendo absque manuum contactione donec omnia aqua fiat, nondum opus inuenistis. Et scitote quod uocant res quam arena. quia uero lapide quamquam tota in regione inuenitur. Sciatis tamen quod natura et humiditas fiet aqua. deinde lapis. si bene conplerari faciatis, et naturas cognoscatis. eo quod quod est leue et spirituale cribum sursum sublimat. quod uero ponderosum et spissum de orsum in uase remanet. hec autem est contricio. decoctio non manuum. Et scitote quod nisi omnia in puluere uertatis. nondum ea contriuistis. coquite igitur deinceps quousque contritum puluis fiat. Quare agatomon ait. coquite eos donec corpus leue fiat et impalpabile ac suo uasi impositum. deinde. G. ul. A. in uase. donec aqua descendat. et sciatis quod tamen aqua fit diligenter contritum est. Si autem dicatis quomodo aqua puluis fit, non est quod presterea physicus. cui est quod non erat aqua aut quia tamquam coxerat. et aqua aque abierat apta est. ac una simul facte sunt aque. Intimandum est igitur quod nisi quodlibet in aqua uertatis, ad opus non peruenietis. ergo eius corpus [illegible] igitur occupetum ut diruatur et debile fiat cum aqua in qua illud est. donec fiat totum aqua. Insipientes autem aqua audientes putant eam nubis aquam esse. si autem libros legisset, sciret utique aquam esse permanentem. quam tamen absque suo corpore cum quo dissolutum est et facta sunt unum permanens esse.

hoc autem est contritio philosophorum. quod non sublimatur deorsum incidit. quod uero puluis fit spiritualis in uase sursum ascendit.

flon
tos.

non possum. Hec autem est quam philosophi aquam auri nuncupaverunt, et igneum venenum, et
bonum multorum nominum. quam arenam hermes ablui iussit et multotiens, ut solis nig-
redo deleatur. quam in eius suo corpore introducit. Et scitote omnes huius artis
investigatores quod nisi hoc corpus meum capiatis carens spiritu, quod vultis mi-
nime videtis, eo quod alienum quod ibi non ingreditur nisi sincerum. tenebras
sororum igitur nostrarum omnes huius artis investigatores pluralitatem dimittite, nam
cum una est aqua si quis errat, perditum videt, ac vitam amittet. hanc igitur
Bonellus. unam habeatis namque. alienam non dimittite. // Inquit Bonellus. dicam
aliquantulum posteris in magnesie. Dicit turba. Et ille. omnes doctrine filii magnesie
consistentes suo imponite vasi. atque os diligenter claudite. ac leni coquite igne
quousque liquefiat. et omnia in suo vase aqua fiat. aque namque calore ei convenienti
nutu dei aqua fit. videntes autem nigredinem illi aque imminere. scitote corpus
iam liquefactum esse. Et in suo vasi imponetis. xl. coquite diebus quousque et aceti immel-
bibat humorem. Quidam autem decoquunt ipsum in quibusdam [illegible]. a. transactis noctibus
semel vel .x. noctibus in quibus mera sit aqua. usque in xl. dierum perfectionem. tunc cum
bibet humorem decoctionis igitur abluite ipsum privatam nigredine quousque albata
nigredine lapis fiet tactu siccus. Dixerunt Indi. abluite magnesiam aqua
dulci et diligenter coquite quousque terra fiat et humor pereat. tunc est ipsum nuncupate
eris quod acrimum acetum imponite. ipso quod in eum dimittite. hec autem est numus eris quem
ablui permanente philosophi iusserunt. quod dixerunt, dividite venenum in .ii. partes. quarum
alteram corpus comburite. alteram vero putrefacite. Et scitote omnes huius scientie investiga-
tores quod totum opus et regimen non fit nisi aqua. cum dicunt res quam queritis unum est. et
nisi sit in illa re quod ipsam emendat, quod queritis non fiet. Oportet igitur vas eius imponere ne-
cessaria ut cera ligatis composuimus. Dicit turba. optime dixisti Bonelle. si pla-
cet igitur tua dicta perfice. Sic inquit deinceps recita. Et ille [illegible] rectum et similia
omnes huius artis investigatores. accipite es numum. Et prima parte suo imponite vasi
et coquite. xl. diebus. ac ab omni immunditia mundate et coquite donec pagantur (?) dies
eius et lapis fiat humore carens. Deinde coquite quousque non remaneat nisi fex. hoc
pacto munda [illegible]. abluite aqua. finita vero aqua dimittite ipsum putrefieri in
suo vase quousque desiderabile vobis appareat composuimus. Vocaverunt autem Indi hanc
compositionem cum in nigredine visa est satis nigrum. et dixerunt regite ipsam aceto et
nitro. quod vero remansit cum albatum est satis album dixerunt. et iusserunt ut aqua
regatur permanente. vocaverunt ipsum satis rubeum. iusserunt ut calens et sebireth re-
gatur. donec rubeum fiat. Dicit turba demoram posteris. quid huius significaverunt.

Et ille. vocatur ubsir factus propter suorum colorum variationes. Tope autem non multa in
tribuit. Illud vero est quod significavi. nigrum facere album et rubeum. Veritatem autem
philosophi nullam aliam intentionem habuerunt nisi ubsir liquefacere. conterere et coquere quousque
lapis fiat marmori similis suo splendore. Ideo etiam invidi dixerunt tegite ipsum
vapore donec lapis fiat coruscantem splendorem habens. Vobis autem hoc modo ipsum in
dentibus maximum fiet archanum. Oportet tamen vos ipsum conterere. deinde igni et aqua abluere
quod permanente. deinde terere et assidua congellare. quousque suam extrahatis naturam in
eo occultam. Quare inquit maria. sulfura sulfuribus continentur. humor
vero sibi humore. eo quod cum sulfur sulfuri mixto nimium fit opus. Iubeo autem
vos ipsum rore et sole regere quousque vobis propositum appareat. Significo etiam vobis
quod dealbare duplex est et rubeum facere. quorum alterum in rubiginem. alterum vero
in constrictionem et decoctionem. manuum autem contrictionem non indigetis. Cavete tamen
ne ab aquis separari faciatis. ne ad vos venena perveniant. at corpora et alia
Efistus. que invasa sunt perveniant. // Ait Efistus optime dixisti bonelle. declara
tamen dicta tua efisticas. ait turba. dic si est libidinum dictis bonelli. et vi intra
ducti in hac dispositione sint audatores et errores. Inquit Efistus Inspicite
omnes huius artis investigatores qualiter dixit hermes caput philosophorum et demonstravit
cum naturas commiscere voluit. accipite lapidem aurum. et humori commiscete qui
est aqua permanens. suo quoque vasi imponite super lenem calorem quousque liquefiat.
deinde dimittite quousque arescat aqua et se invicem contineant. ipso autem aqua
imbuto sit ignis intensior quam prius fuerat quousque arescat et terra fiat.
hoc autem pacto. Scitote hoc est archanum magnum. hoc autem multotiens facite quo
usque pereant aque partes eius quod colores vobis appareat. Dixit turba. optime
dixisti efiste. breviter tamen dic ergo. Et ille significo posteris quod dealbatio
non fit nisi decoctione. Ideo adimon de coquendo ethelie et terendo et imbuendo
frequentissime tractavit. Iubeo tamen vos non simul aquam fundere ne ubsir
submergatur. verum paulatim infundite. terite. et desicate. et sic multotiens facite quo
usque finiatur aqua. Hoc autem invidi dixerunt. aqua finita dimittite ipsum et
fiet dorsum. corpus autem in tertio hoc est. arescente humore et in pulverem verso. in
suo vitreo vase. XL. diebus ipsum dimittite donec varios trasumat
colores. quos philosophi descripserunt. hoc igitur cognito modo corpora suos vestiunt spiritus.
et spiritualia tingentia ac calida fiunt. Dixit turba illuminasti efiste et op
time quod dixisti. Et liber factus es ab invidia. dicat ergo quilibet unum quod sibi
Bacsen. placet. // Inquit Bacsen omnes huius artis investigatores non potestis

al' plixo

ad utilitatem pervenire absque prolissitate animo et regie continuo. Qui ergo libens patien-
tia fruitur in hac dispositione, ingrediatur in ea. Qui vero cito cupit preparare, in libris
nostris non inspiciat, quoniam magis inferunt in uno anno quam a lectoribus intelligantur semel vel bis
vel ter. Jozimus magister ait: qui curvat dorsum suum in libris nostris legendis, eis que
vacat et non est vanis implicitus cogitationibus, deinde precatur deum, regno re-
gnabit indeficiente quousque moriatur. Quod ei quantitas non est parum pretii. Heu vobis
vos quantitas thesaurum dei maximum et remunerationem. Nonne scitis quod nummo in mun-
di pretio proposito mundani se invicem necant dant. Quid ergo ageret pro hac excellen-
tissima oblatione impossibile ferre regum ei maius est quam quod ... pape, divina
inspiratione. Vidi cum tempore nostro quod clara sciebat quandam et ego. Deinde meorum hanc
regis dispositionem ad cuius leticiam non pervenit propter suam tristitiam et inscitiam in regendo ac
impatientiam nimiam quod cupiditatem et festinationem adposuit. Heu vobis doctrine
filii. Quibus namque virum arbores inserere non sperat fructus habere nisi post tempus. Ac
semina seminans non sperat metere nisi post messes. Qualiter ergo vultis hanc
habere oblationem lecto semel libro vel primo regie cepto. Philosophi autem iam intima-
tes dixerunt quod rectum nisi errore non discernitur, et nihil magis dolorem generat
cordi quam error in hac arte, cum quis putat se fere mundum habere, nihil in manu-
bus suis invenit. Heu vobis. Intelligite dicta philosophorum, et qualiter opus diviserit cum
dixit: tere, coque, reitera, et ne tedeat te. In hac autem opus divisit: commisce-
re, scilicet coquere, simulare, assare, calefacere, dealbare, terere, coquere
ethelie et rubiginem facere, ac tingere. Hec igitur plura nomina sunt quorum regimen unum
est. Et si sciret philosophus quod una decoctio et contritio ei sufficeret, non tamen eorum dicta
reiteraret. Quod ideo fecerunt, ut teratur compositum et coquatur igne et moveatur,
ne vos illius tedeat, cum quibus dictis vobis obscuraverunt. Mihi autem sufficeret dicere et
semel. Sermo vultus veritatem venenum ... compositionem aptate. Deinde multipliciter co-
quite. Nec tedeat vos decoctionis. Imbuite et cogite quousque fiat quod a vobis regi
iussit spiritus impalpabilis, et videatis ibi sibi vestitum regium vestimentum. Videntibus namque
que vobis ibi sibi iterum visum colorem, invenietis quod philosophi ante nos invenerunt, si
verba mea intelligatis. Et quamvis sermo meus sit mortuus, in est tamen vita
intelligentibus scrutantibus ... ambiguitatem eis inopinate accidentem. Beato igitur
frequenter legite. Legere namque sermo mortuus est, labiis vero proferre sermo vivus
est. Ideo iussimus vos frequenter legere, et super hiis que diximus plurimum meditari.

Jargos. ¶ Inquit Jargos. Tractatus tam ... portionem obscuram disposuisti. Dic
igitur Jargos. Et ille: tua benignitate. Jargos autem ait: Eius quod dixisti non est-

es nec stagnum uulgi. Nos opus est unum quod oz corpori magnesie miscen ut co
quatur et teratur absque tedio quousque lapis fiat. deinde lapis ille in suo uase teratur aqua
uiui. deinde diligenter faciendo ponite. deinde dimittatur. hec autem nos oz huius artis inuestiga
tores aqua, quam quanto magis coquitis tanto magis spargitis. quousque rubiginem habeat
es illud quod opus est nobis coquite quod ac egyptiaco siue aceto. // ¶ Inquit Zimon. quod Zimon.
quod dixisti largos uerum est. non uideo uos tamen omnes turbam rotundum narrasse. et ille
dic igitur de illo prout oppinaris. Et Zimon. Significo posteris rotundum quod es m. e.
uertit ex una re esse. Dixit turba. ex quo dicis hoc. pone igitur posteris modum
regendi. et ille libenter. oz ex ere nostro partes accipi. ex aqua uero permanente .iiij.
partes. deinde comisceatur et coquatur quousque spissescat. et unus fiat lapis. de quo in
uidi dixerunt. accipite de sincero corpore .x. ex ere uero magnesie tres. deinde
comisceatur cum recto masculo tere misto. et coperite uas. et obseruate quod medo est et
continue coquite donec terra fiat. ¶ Ait astamius. nimius sermo omnis doctrine Astamius.
filii intellectum hebetem delectus errore augmentat. Cum autem legitis libris philosophorum
quod natura una tantum est que et omnia superat. scitote quod unum et una composita sunt. Nonne
uidetis hominis complexionem ex anima et corpore. sic oz uos coniungere. eo quod philosophi cum res parant
ac coniunges, et se coadunans coniunxerunt. assendit ex eis aqua aurea. Dixit turba.
dum de priore tractabas opere. ecce uisus es malum opus. quoniam anbiguum con
stituisti librum tuum, et tua uerba tenebrosa. Et ille pacificam alteri dispensem. Et
ille age. Et ille uicitate bellum inter es et ar. ui. quoniam putrum reddit et corru
putur prius. eo quod es ar. concipiens ui. coagulat ipsum. ar. uero ui. concipiens
es congellatur. inter ea pugnam uicitate. eius quod corpus diruitur donec puluis fiat.
masculum uero femine quapropter fit. et ar. ui. coniugite. quousque masculus et
femina fiat ethel. quod cum eos per ethel ipsum uertit donec rubeos fiat omne corpus
tingit. eo quod cum corpus diligenter coquendo teritis. mundam ex eo animam spiritualem ac
sublimem extrahitis que omne corpus tingit. Dixit turba de mora posteris quod est illud corpus.
Et ille est sulfureum naturale quod ab aliis corporum nuncupatur nobis. // ¶ Ait dar Dardanis.
danis. de regimine frequentissime tractastis et coniunctiones introduxistis. posteris
tamen significo, quod non possit illam occultam aliquis comparare nisi per ethelia qua corpus non
corpus fiunt coquendi per continuationem, ac ethelie sublimationem. et scitote quod ar. ui. est
igneum omne corpus comburens magis quam ignis. et corpora mortificans, et omne
corpus quod ei miscetur, et teritur. necatur. corporibus igitur diligenter contritis et eo
prout oz exaltatis, fit illud ethel naturam et colorem non fugiens, et tingit es, quod turba
dixit non tingere quousque et tingatur! quod tinctum existens tingit. Et scitote quod eris
corpus, magnesie cogite. et quod ar. ui. est. e. corpus. et quod res non habet esse nisi humiditate

dardius. eo quod est sulfuris aqua sulfurea, namque sulfuribus continetur. Inquit dardius, demonstra posteris quid sit sulfurea. Et ille sulfurea sunt anime que in .4. fuerunt occulte corporibus, quae prius extracte se invicem continuerunt, illis coniunxerunt. Si enim occultum interiore sulfuris aqua regatis, bene mundetis occultum sue obvians nature

non. letatur. Et aqua sit cum suo pari. Et scitote quod .4. corpora non tinguntur, vero tinguntur. Et turba quae alii non dicas more antiquorum quia cum tinguntur tinguntur. Et ille dico quod .4. vulgi nummi non tinguntur, vero tinguntur, es tincto aut illo ere, tingit nummos

Mosius. vulgi. Inquit mosius, hoc unum quod narrasti dardis, multas philosophi invicem paraverunt nominibus, quandoque duobus, quandoque vero tribus. .24. dardius nomina igitur ipsum mosy posteris, ablata invidia. Et ille unum quod est igneum, duo vero corpora in eo composita, ita quoque aqua sulfuris qua abluitur et regitur quousque purgatur. Nonne videtis quod philosophus

...stam ...us. ait quod ar. vi. quod tingit auricalcum est ar. vi. calbar. .24. dardis, qualis dicis hoc. Quoniam philosophus inquit quoniam excalbar, quoniam vero caurpig. Et ille ar. vi. calbar est magnesie ar. vi. ... est sulfur ascendens de composito isto mixto. Ideo vos igitur illud spissum veneno igneo commiscete et putrefacite ac diligenter terere quousque

Plato. spiritus fiat incluso spiritu occultus, et fit tinctura omnibus quibus vultis. Plato autem inquit, ideo vos omnes magni cum ista dissolvuntur corpora, cavete ne comburantur, ac ideo abluere aqua marina, quousque totum corpus sal indulcorate vertatur, clarescat et tingat, fiat ideo tinctura eris, ac fugere dimittitur, eo quod prius album tingens fit, album vero tingendum, spiritu namque a corpore separato et celato spiritu occulto. Fumus est utique fugiens, quem sapientes invenerunt fugere, ianuam reserare non fugienti, cui fuga in ipso extracta erat continens namque sulfureum in ipsum sibi similem, et fumus est utique fugiens, eo quod factus sit aereus spiritus, iacent scindere diligentes. Videntes autem philosophi quod non fugiebat cum fugientibus fugiens, unum factum esse, tertia sunt ea adsimile corpora non fugientibus, et intulerunt spiritum in ipsum aquo fugere

...ardd ...us. minime corpora potuerunt. Ad corpora enim simile corporibus aquis extracta sit ipsa restaurant et pacta sunt. Quia autem philosophus ait quod tingens et tingendum una tinctura facta sunt, spiritus ille est humidus celato spiritu occultus. Et scitote quod humidorum alterum est calidus, alterum vero frigidus, quod omnia est quod quoniam ius sit humidus convenientis, tamen est calidus atque convenientius. Non autem pertullimus incorporea corporibus, quod huius corporis regimus, sed corporea non fugientia incorporeis non pertullimus quia fugientibus coniunguntur que in nullo corpore possunt fieri. Huius exceptis, spiritus namque eodem corpore fugiunt, fugientia autem sibi incorporeis continentur. Corpora igitur semper corpora fugiunt, quae igitur non fugiunt meliora sunt et preciosiora omnibus corporibus. Huius igitur peractis, accipite ea quae non fugiunt et coniungite et abluite corpus incorporeo, et corpora rei corpora coquatis quousque vertatur

spm in corp corporib; no fugientib;. et uitite t̃ra in aqua. aqua i ignē. igne
uo in aera. z celate ignē i intimis aque. t̃ra uo iacens uetro. ac calida nis
certe humido. siccu uo frō. Et scitote q̃ nā nāz supat. nā nā gaudet. nā nāz
Atamus. ꝯtinet. // ¶ Inqt atamus. nōst omīs turba. q̃ phy de rubigine frequētissime
tractauint. rubigo aut̃ suptu nom est nō uerum. Respondet turba. noīa ig̃ rubigine
uo noīe. nō eīz h̃ uituperandu es. Et ille. rubigo est s̃m opus q̃ ex auro solo
fit. Respondet turba. cur ergo uocauint eā phy uiridineam. eo q̃ aqua i sulfureo
auro celat. quadmodū y rutro i aqua. rubigo ig̃ est rubeu facē. rubigine
aut̃ facē est dealbare ī priore opē. quo phy uisserut poīz auri flore z
auru oqr̃. // ¶ Ait Mundus. de rubigine atamie ia tractastis. dicā ig̃
Mundus. de ueneno posteros docens. q̃ uenenu nō est corp. eo q̃ subtile sp̄s tenuis spm
ēē fecerut. et tingit corp ac uertit i uenenu. q̃. s. uenenu phus asserit omē
corp tingere. prisca aut̃ opinatio phy q̃ q aurū i uenenū uertit ipē ad p̄positum
ia puenit. qui uo hoc nō pōt in nichilo se h̃t. dico aut̃ uob omib; doctrine
filiis. q̃ nisi igne res attenuaueritis quousq; ille res ut sp̄s ascēdat. in
nichillo uos h̃etis. h̃ ig̃ est sp̄us ig̃s fugiens z fumus ponderosus/ quo
in corpus ingrediente corp letat. Omīs aut̃ phy dixerut. accipite spm ni
gru ueterē et eo corpora diruite z cruciate quousq; alterent. // ¶ Ait
Pictagoras. Pictagoras. Intimandu est omīs hui artis inuestigatores. q̃ phy de ꝯiun
guatione multipli tractauerut. Iubeo aut̃ uos ut ar. ui. corp magnesie ꝯiun
gere faciatis. ul corp bubul. ul sputu lune. ul sulfur i ꝯbustibile. ul
calcē assatā. ul allumē q̃ est ex pomis uel ut sciatis. h̃ aut̃ cunct corp
oēt rogum singlarit nō dicet phs ul pluraliter. Intelligite ig̃ q̃ et sulfur
z calx z allum q̃ est ex pomis z bubul. oīa h̃ nich aliud sē q̃ aq sulfuris.
Et scitote q̃ magnesie cu ar. ui. misceat z sulfur se duce sequitur. nō
ig̃ oz uos illā dimittere magnesie absq; ar. ui. cu oī ꝯpont fortissia cō
posito noīat. q̃ est una de .x. q̃ phy regina ꝯstituerut. Et scitote
q̃ magnesie cu ar. ui. dealbat. oz uos i neā albā aqua ꝯgellare aqua
que rubea. ꝯgelare nāq; q̃ phy insimul narrauerut lib ius nō est unit.
prima eī ꝯgellatio stangni fit et eris plubi. s̃z uo sulfuris aqua cō
ponitur. nō nulli aut̃ libru legentes putāt q̃ h̃ ꝯposita omit. Sciē est utr
que q̃ nil opis omitur. et q̃ nil aliud est hui artis scīa q̃ uapor z aq
sublimatio. ar. ui. oz magnesie corp ꝯiunctio aut̃ h̃. phy aut̃ in libris
suis demonstrauerut q̃ sulfuris aq inuida ex solo ē sulfure. et nullum sulfur
Bellus. fit absq; sue calcis ar. ui. z sulfuris aqua. // ¶ Inqt. Bellus de

compositione omnis philosophi et contactu non parum tractastis. compositio autem contactus et
congellatio unum quod sunt. accipite igitur alterum ex altero compositionis partem et partem
ex parte termino. cuius mutatam aquam sulfuris inponite. Hoc igitur est patens ar-
chanum, quod omne corpus tingit. Turba. Pitagoras cur belle patens archanum
ipsum nuncupasti. nec eius opus demonstrasti. Et ille sic libris nostris magistri
invenimus quos ab antiquis hausisti. Et pictagoras ideo vos congregavi ut eorum
que in illis sunt libris tenebras auferatis. Et ille libenter magister. Notandum est quod
aqua munda que ex sulfure est non est ex solo sulfure, verum ex pluribus composita rebus
quia unum sulfur factum est ex pluribus sulfuribus. quale tamen magister modo ex quovis unum
fiat. Et ille nuste belle pugnans cum igne repugnanti. victa namque cum igne
ea convenienter placatur. eo quod calida menstrui eorum venena lenti igne coquuntur
inebriantes. Nonne videtis qualiter dicebant philosophi decoctione quod parvo sulfuris
multa comburit fortia. humores autem que sunt humidi. pix. et balsamum et
gumme. et similia. Iubeo vos coquere leni igne. Ideo philosophi medias sileas fecit [?]
ut quis melior prolo medetior pho. Turba. Aurinam demonstrares belle
huius patentis archani dispositionem. Et ille notifico posteris quod hoc archanum
ex duobus processit compositionibus sulfure scilicet et magnesie. philosophi autem postquam miscuerunt
et in unam rem victum est aquam nominaverunt, et spiritum pollentorum. ac spissum
aurum. quibus autem in ar. vi. tertium visis. sulfuris aquam ipsum nominant. sulfur quoque
cum sulfur continet. dicitur igneum et venenum, quod est patens archanum, quod
ascendere ab his que nostis. ¶ Inquit pandolfus. Si aque sulfuris
sublimationem belle narrares posteris, optime quod ageres. Et turba demonstra
igitur hanc pandolfi. Et ille. philosophi iusserunt ut ar. vi. ex cambar accipiatur,
et verum dixerunt. In hoc tamen sermone est aliquantulum obligatis. cuius tenebras
a nobis auferam. quod ar. vi. in tabernaculo sublimetis ex cambar. ar. vi. non
accipiatis. cambar autem est aliorum sulfurum quod bellus nobis demonstravit, quoniam
a sulfure sulfuri mixto multa opera procedunt. eo autem a nobis sublimato
procedit illud nobis ar. vi. a cambar quod est orbelie auripigmentum. zendenich.
ar. vi. ar. vi. auripig. ar. vi. zendenich. ar. vi. obsemenich. ma
gnesie. kuhul. ac omnium a sua natura transformatorum. ar. vi. philosophi dixerunt.
eo quod natura in suo ventre erat occulta. tecto autem illo quod est omnia, quod omnium
decus est perfecto suo regimine ei convenienter, eius alba apparuit natura,
et inhibuit ne umbra in eo appareret. nundi autem, plumbum. eius obsemich.
magnesie. martek. et eius album, ipsum nuncupaverunt. dealbatum est ei eius. et sicut
est umbra carens. eo quod illud eius sua nigredine privatum est. sua quo-

spissa corpora et ponderosa nullorum corporum penetrantia dimisit. et cum eo humidus spiritus
humidus conspirans tinctura est. Ideo sapientes dixerunt es et animam corporis habere. anima
autem eris est spiritus. corpus vero eris spissum. Oportet igitur vos spissum diruere corpus quousque
eius spiritum extrahatis ex eo tingentem. extractum quoque ex eo spiritum loco sulfuris
miscete. Unde vobis investigatoribus preparatur propitium. ¶ Ait Horfachol. (Horfachol.)
Nil aliud Pandolfi narrasti quam ultimum huius corporis regimen. ambigua igitur eo
posuisti descriptionem lectoribus. Si autem eis regimen inciperes, eius tenebras
destrueres. Inquit turba. dic igitur de hoc posteris quod placet. Et ille: omnes huius
artis investigatores, precipio loco igne eos comburere. sicuti ovorum nutritores.
oportet eum cum spiritu comburere humiditate. ne eius spiritus comburatur. et sit vas clausum undique.
ut eius calor augeatur, eius quod corpus diruatur, ac eius spiritus tingens extrahatur.
de quo invidi dixerunt. accipite. ar. m. ex eius flore. quem et eius nostri aquam
nuncupaverunt et igneum venenum ac ab omnibus extractum. quem et ethelie ex
luribus extracta rebus dixerunt. Amplius de quo dixerunt. quod omnia cum unum quod
fuit corpora temporea facta sunt. incorporea non corporea. Et scitote
omnes huius artis investigatores quod omne corpus dissolvitur cum spiritu cui mixtum
est. cum procul dubio simile fit spirituale. et quod omnis spiritus corporibus alteratur et colloratur.
cui spiritui colorem tingens ac contra ignem constans fit. Benedictum igitur sit nomen
eius qui sapientiam inspiravit corpus in spiritum vertere. vim et colorem inalterabilem habere
et incomputabile. et quod prius erat sulfur fugiens. nunc autem factus est sulfur
non fugiens nec combustibile. Et scitote omnes doctrine filii quod qui nunc potest spiritum
fugientem rubeum facere corpore et mixto deinde cum illo corpore illo spiritu sua
tenue nam in suo ventre occultum subtilissimo regimine extrahere. si patiens
est in coquendo pluritate. omne corpus tingit. quod invidi dixerunt. scitote quod es
ere postquam sua liberatur humiditate et sua ... aqua, ac sulfure cogitur
si corpus extrahatis ethelie habentes. invenietis quod omnes convenientes sunt tincture. propter
invidi dixerunt quod rebus igne diligenter contritis et ethelie sublimatis. fiunt
tincture fixe. Quicquid autem in libris philosophorum huius librorum invenietis. ar. m. significat
quem et sulfuris aquam nuncupavimus. quem autem dicunt es plumbum et es et nummum
(Ixsimidrus.) coopertum. ¶ Ait Ixsimidrus. iam tractavisti Horfolte de eius et
spiritus huius regimine optime continue si perficias. Et ille perfice igitur quod dimisi
Ixsimidre. Et Ixsimidrus. Scito est quod ethelie quam proposuisti et notificasti
sti. quod invidi non nullis eam nuncupaverunt nominibus, cum dealbatur albificat et
tingit, tunc vero eam dixerunt philosophi auri florem. eo quod naturale quod est non ne ...

dicas quod philosophi dixerunt an quod adhuc tinctura prohibetur quod aes non tingit. cum tamen tingitur, tingit eo quod aes nostrum cum sue miscetur tincture tingit. cum vero huius decem miscetur rebus quas philosophi vinas fermentatas esse nuncupaverunt. te autem hec omnia multiplicationes nuncupaverunt. non illa autem eorum multa colorum

Horfa ctol.

conspersione et colla auri dixerunt. hec igitur nomina que in libris philosophorum dicuntur que superflua et vana esse putantur vera sunt. ficta tamen sunt. eo quod unum sunt et una opinio et unum regimen. hoc est aes nostrum quod ex omnibus extractum est. ex quo omnia fiunt. quod est aqua munda que eius umbram delet. Et scitote quod hoc aes nostrum cum dealbatur fit sulfur, quod sulfure continetur. et est venenum quod marmoris splendori simile est. quod invidi ethelie vocant et auripigmentum et sandarach tinctura. ex quo mundus spiritus leni igne ascendit. et omnis mundus flos sublimatur. quod totum fit aes nostrum. hoc igitur est maximum archanum, quod philosophi narraverunt. quod solum sulfur aes dealbat. Intimandum est autem vobis huius artis investigatoribus quod illud sulfur non potuit aes dealbare. quousque in opere priore fuerat dealbatum. Et scitote quod huius sulfuris mos est fugere. Cum igitur sua spissa fugerit corpora et ut vapor sublimatur, tunc oportet vos alio aere nostro sui generis ipsum continere ne fugiat. quare philosophi dixerunt sulfura sulfuribus continentur. Amplius scitote quod sulfura tingunt, demum fugiunt procul dubio nisi aeri nostro sui generis iuncta sint. non putetis igitur quod tingit. deinde fugit. nummum esse vulgi. Verum philosophorum intentio est. nummus vulgi philosophorum, quod nisi albo vel rubeo misceatur quod est aes nostrum sui generis procul dubio fugiet. Iubeo igitur vos aes nostrum aeri nostro commiscere quousque una munda aqua fiat ex duobus composita. hoc igitur est maximum archanum. cuius confectio est sua gumma. et floribus cum leni coctum est igne et teris et magis rubeum factum est. et aceto sale nitro et ... in rubigine usque ubi quod hec illorum tingentium in nummo nostro existentium.

Eximenus.

Inquit Eximenus. quod invidi hanc artem nominum multiplicatione devastaverunt. totum autem opus nummi arte esse oportet. philosophi autem iusserunt huius artis doctores aurum nummosum facere. quod omnibus philosophi nuncupaverunt nominibus. Vos turba narrate igitur posteris Eximene aliquantulum illorum nominum ut sibi caveant. Et ille. nominaverunt ipsum salsare. sublimare. abluere. terere. ethelie. dealbare igne. vapore. cribrum. coquere. coagulare. in rubiginem vertere. ethel conficere. aes aqua sulfuris et copula. huius omnibus nuncupatum est opus quod aes contriverunt et dealbaverunt. Et scitote quod aes nostrum apud vulgus album est. cum autem sulfuris fumo occupatur rubescit et fit cubar. Ideo cum aes nostrum cum suis coquitur confectionibus in rubeum vertitur. quare philosophus ait quod plumbi natura velociter convertitur. non ignoretis quod philosophi statua carentes dixerunt. Ideo de constrictione et retentione.

multipl' tractantem. ut spiritus invisibiles castetis extrahatis quos ignis continue
comburere non desistebat. aqua non cum ille posita rebus prohibuit ne ignis combur
ret. et fecit sunt ille res. quanto magis ignis flamma occupatur. tanto mag
maque intimis absconduntur. ne ignis calore lederentur. aqua autem in suo ven
tre eas recipit, et ignis flammam ab eis repellit. Respondit turba. nisi corpora incor
porea faciatis. in nichilo estis. de aqua autem sublimationis non parum philosophi tractaverunt.
Et scitote quod nisi res igne diligenter contritis. ethelie non scandit. ea cum non scan
dente. in nichilo estis. nam cum ascendit, composite que tingitis tincture utrorumque fit per
qua ethelie. Hermes ait cribrate res. quoniam non alius ait. liquefacite res. Item
amagaras ait. nisi res igne diligentius contritis, ethelie non ascendit. Hoc magis
ait. ubi protulit quod ratiocinantibus album non exponam. Scitote quod plumbum nudea ven
tus cum contritur. nubes sublimat et maris vapores elevat. Respondit turba. obscure
tractasti. et ille ego exponam. in testa et vas in quo est sulfur incombustibile. agar tu
Jubeo autem vos ad congellare unum fusibile ex pluribus rebus. ut duo tria fiat.
et unum cum tribus. et unum duorum. Inquit anaxagoras. accipite incom anaxa
bustum fugiens, corpore carens. et ipsum incorporate. deinde accipite ponde goras
rosum fumum habens et quod habendum siccitates. Respondit turba que obscuritas est hec anaxa
gora. Expone quod dicas et caue ne sis inuidus. Et ille notifico posteris quod
hoc sitiens ethelie est. quod pendente sulfure. coacta est. vitreo igitur ea vasi impone
et coque quousque cinabar fiat. Id vobis deus pagit. hoc quod quaeritis archanum.
Jubeo autem vos continue coquere. et iterare ne vos tedeat. Et scitote quod operis huius
perfectio est aque sulfuris cum tabula confectio. deinde coquatur quousque rubigo fiat. omnes
namque philosophi dixerunt quod post rubiginem taurum iterare. venenum composuimus iam invenit.
qui non minime in nichilo se habet. Inquit pion. quod pitagoras de aqua iam pion
tractavit. quod in mundi omnibus nuncupaverunt nobis. deinde in fine sui libri de aqua fermento
tractavit. Jubet ut ei quod sulfuris mundi aqua imponatur et ad spatulum sue gumme.
Miror inimici turba. quare nunc in hoc tractatu operis perfectionis pravis quod in
unum narravit. Respondit turba. cur ergo putrefactionem dimisisti. Et ille unum dixistis.
putrefactio non fit absque sicco et humido. vulgus autem humido putrefacit. humido
utique sicco tamen coagulatur. et opus totum tamen dictum est opus. quod ius ... propter
... quod unum citrinus fugit. album vero fixum et immobile.
Alit costans quod vobis in uniuersis tractatibus dico autem quod necesse est hoc opus costans
... Respondit fili demonstra igitur quod sit ista. Et ille aqua terra ignis et aer. hec igitur
... habitus elementa sine quibus nihil umquam generatur. Sicut ergo humido misceate. quod sit terra.

et aqua. ac igne et aere coquite. unde spiritus et anima desiccatur. Et scitote quod tenue
tingens sumitur ex extrema terre parte. et tenui ignis et aeris parte. aqua pre
spiritus desiccatus est. Inferior igitur has partes impinguat. eo quod opus nostre nature intra vertitur.
cum illarum rerum subtilia sumitur. eo quod corpus fit tenue quod aereum tunc numorum
corpori spirituale tingit. Cavete igitur omnes huius artis investigatores ne res multi
plicetis. Invidi namque et multiplicaverunt et vobis devastaverunt varia quoque
regimina descripserunt, ut fallerent. humidum et ex humido siccum quod ex sicco. omnium
quoque lapide et metallo ac felle animalium maris. et volatilium celi. ac terre rep
tilium nuncupaverunt. Vobis autem tincturam volentibus notum est. quod corpora cor
poribus tinguntur. dico tamen vobis quod philosophus breviter dixit. et illum quod. cum dixit in
initio libri sui. tincture auri est ar. m. de cambar. et in numis est ar. m. de
masculo. In medio autem patet hic inspicienti quoniam duo sunt ar. m. Unum est unum.

agardetus.

[C]ait Agardetus. significo posteris quod solis et lune propinqua facio philosophis. qui
igitur vult veritatem pertingere, capiat cuius solis humorem et lune sputum. Respondit turba.
cur filiis tuis adversarius factus es. Et ille non dixi nisi verum. Et illi sume
quod turba suspicit. Et ille iam ostendebam vobis tamen volentibus. iubeo posteros de numis
accipere quos philosophi fecerunt. Et homines ad verum tingendum aptam partem et ex ere
philosophorum parte. ac numis miscere. et fit hoc totum .e. corpus. et vasi imponere cuius os
diligentius claudatur. ne aqua operiat. xl. quod coquitur diebus. tunc es cum numis iam
contritum in aquam ambo convertitur utraque. deinde tractato coquatur et non metuatur. deinde ap
eriat et inveniet nigredinem desuper apparentem. Iterantes ipsum semper coquat
quousque nigredo buhul que de nigredine numorum est consumatur. ea namque consumpta
preciosa illa albedo apparebit. deinde iterum suum iterantes coquat quousque desiccetur
et in lapidem vertitur. Et illum lapidem ab ere et numis genitum iterantes coquat contin
ue igne priore fortiore, quousque lapis dividatur et confringatur. ac cinerem vertitur. quod
preciosus est cinis hic doctrine filiis et quod preciosum est hoc ex eo fit. miscetes igitur cinerem
aque et iterum coquite quousque cinis ille liquefiat. deinde coquite et aqua imbuite per
manente. quousque compositio dulcis fiat et fulgens ac rubea. imbuite et quo
usque humida fiat. amplius igne fortiore priore coquite, ac vasis os diligentius
claudite. hoc enim regimine corpora fugientia non fugientia fiunt. et spiritus in corpora
et corpora in spiritus vertuntur. et a se invicem nectuntur. deinde fiunt corpora spiritus animas habentes
tingentes. eo quod invicem germinant. Respondit turba. Iam notificasti posteris quod eris rub
igo accidit, postquam nigredo et aqua dealbatur permanente. deinde congelatur. et fit
corpus magnesie. deinde coquitur quousque totum corpus confringatur. deinde fugiens tenere

citur. et fit ex umbra corpus. imo et fit citrino de opere phoy. quid ergo dimittis posteris cum uere propriis nominibus res minime nuncupasti. Et ille: utinam sequeris uestigia, que ad modum nos tractaui. Turba. Bonellus iam dicas. Si enim aliter ageres, dicta tua in libris tuis scribi non uiderem. ¶ Inquit Balgus agnitus. uiri uestra turba. Iam dixit pandulfus. Benefactor tamen quamuis fallit, quam uis bene faciendi habet affectum. Et illi iam dicas. dic ergo secundum tuam sententiam et caue ne sis inuidus. Et ille. Scitote quod uidi. hoc archanum umbra sequuntur. physica. astronomia. ymaginum artes secundum constellatores. arboribus. metallis. uaporibus et reptilibus. et ubique multiplicauerunt quanto potuerunt. quod totum eorum opus firme percipitur. Jubeo tamen huius sapientie inuestigatoribus. ut ferrum capiant et laminas ducant. deinde ueneno misceant et suo uasi imponant. cuius os diligentissime claudant et cauete ne humores multiplicetis, uel siccum ipsum ponatis. Sed miscete fortiter ut massam. et scitote quod si masse aquam multiplicetis, camino non continetur. Si enim massam desiccetis, camino non iungitur, nec coquitur. Jubeo autem uobis ut ipsum diligentius conficiatis. deinde suo uasi imponatis. cuius os interius et exterius quam luto claudatis. ac carbonibus super ipsum accensis post dies aperiatis. tunc inuenietis laminas ferreas iam liquefactas in uasis aut colyptorio in pruos(?) inuenietis nodos. igne igitur accenso acetum sursum ascendit. et namque nam spiritualis est in aera scandens. quod iubeo uobis ut per eam teneatis. Jam scitum est quod de coctionibus ablutionibus quod multiplicatis congellatur et ab igne colloratur. et quod nam conuertitur. hac enim decoctione liquefacta cambar non disiungitur. notifico et uobis quod hac minima decoctione tertie partis aque pondus consumi. residuum non fit uentus in spiritu cambar. Et scitote quod nil est preciosius quam excellentius nec rigentius maris arena rubra. lune autem sputum coadunatur cum radiorum solis luce. luna perficiatur nocte preciosius. solis namque calore res congellatur. tunc illo uulnerato, nocte data quod res iungitur. et quanto magis dies transeunt, tanto intensius congellatur nec comburitur. nam sol ex coquit ipsum et congellat, ac bello potens terrenum superare ignem facit ablata infirmitate. Turba. bonitus. non ne scis balge: quod lune sputum non legitur nisi ex ure. Et balgus. iam dicas. Et ille cur arborem dimisisti narrare, cuius fructum qui comedit non esuriet umquam. Et Balgus. notificauit michi quidam quod sciam consecutus est. quousque illam uiuentes arboris conueniens operatus est. ac fructu extracto comedit. michi autem querenti eam mera descripsit albedine, ratus quod ipsam absque labore inuenit. disponendi autem eius perfecto etiam est. michi autem querenti qualiter cibo nutritur

quousque fructiferet. Aliter: accipe illam albam arborem et edifica ei domum circumdantem
rotundam tenebrosam, rore circumdatam, et impone ei hominem magne etatis centum
annorum, et claude super eos et necte fortiter ne adeo ventus seu pulvis per-
veniat. Deinde per 80 diebus in sua domo dimitte. Dico quod ille senex de fructibus
illius arboris comedere non cessat ad numeri perfectionem, quousque senex ille iuvenis
fiat. O quam mire nature que illius animam senis in iuvenile corpus transformaverunt, ac
pater filius factus est. Benedictus sit deus creator optimus. // Inquit Nosil.
Dicturus sum in hiis que Bonitis narraverunt. Et turba dicit: fac, namque tu non pulcre
dixisti. Et ille: sequens Bonitis vestigia et terram perficiam. Sciendum est quod omnes philosophi et
... hanc celassent dispositionem, in suis tamen tractatibus verum dixerunt, cum aquam
vitam nominaverunt, eo quod quod illi miscetur aque moritur, deinde vivit et iuvenis
fit. Et scitote omnes discipuli quod ferrum non fit rubiginosum nisi hac aqua,
eo quod laminas tingit. Deinde imponatur in sole quousque liquefiat et imbuatur, deinde
congelletur. Huius quod diebus fit rubiginosum, id est illuminatum. Aut hac si inventum me-
lius est. Ait turba: Theofile, cave ne sis invidus; perfice tractatum tuum. Et ille:
immo sileo quod reliquum. Et illi: dic quod nescimus. Et ille: quidam fructus exeunt primo
a perfecta arbore, et tempore ... florent, et quanto multiplicantur tanto decorantur
quousque pagantur, et maturando dulces fiant. Sicut illa mulier suos fugiens
coniuges, quibus parce, quoniam vero irata domestica fit, nec dignatur se superari, nec
ut suum coniugem sibi habet decorem, qui fortitudine eam diligit, et cum ea pugnans
vigilat quousque concubitus cum ea pagat; eius fetus deus perficiat, filios
quoque multiplicet prout sibi placet. Eius autem decor igne consumptus est, qui ad
suum non tendit coniugem nisi libidinis causa. Tamen ... ad eam ... Et notifi-
co vobis quod draco nunquam moritur. Philosophi tamen mulierem suos coniuges interficientem neca-
ri decreverunt. Illius enim mulieris venter armis plenus est et veneno. Effodiatur igitur illi
sepulcrum draconi, et sepeliatur illa mulier cum eo, qui cum illa fortiter victus,
mulier quanto magis eum nectit et volvitur circa eam, tanto corpus eius muliebri-
bus armis in mulieris corpore creatis in partes secatur. Videns se autem mulieris ar-
tubus mixtum certus fit morte, et totus vertitur in sanguinem. Videntes autem
philosophi in sanguinem versum, in sole dimittunt pluries quousque eius lenitudo consumatur,
et sanguis ... arescat, et venenum invenitur. Illud iam apparens est ventus est
occultus. // Inquit Bonelus. Sciendum est omnes discipuli quod ex elementis nichil fit utile
absque coniunctione et regimine, eo quod sperma ex sanguine generatur et libidine. Viro na-
que mulieri commixto, venter humore sperma nutrit, et sanguis humiditate et

Balgus.

Nosil.

Bonelus.

calitate. pactis uero .xl. noctibus sperma formatur. si enim humitas uti et
calor non esset. sperma non maneret. nec fetus generetur. deus autem illum
sanguinem et calorem ad nutriendum sperma constituit. quousque extrahas ipsum
ad libitum. fetus autem extractus non nisi lacte nutritur et igne per e paulatim
dum paruulus est. et quanto magis exuant. tanto ossibus confortatis in iuuen
tutem ducatur. nunquam perueniens sibi sufficiat. sic ergo hec te oportet in hac arte facere.
et scitote quod absque calore nil unquam generatur. et quod balneum intenso calore
perire facit. si uero sit frigidum fugat. si autem temperatum sit corpori conueniens et su
aue fit. quare uene lenes fiunt et alluuntur et caro augmentatur. ecce uobis demon
stratum est omnibus discipulis. intelligite igitur. et in omnibus que regere conamini
deum timete. // Ait mosius. notum est quod inuidi plumbum eris formandi istum Mosius
inuenta nominauerunt simulando posteros seducentes. quibus notifico quod illa com
posita formandi fuit ex nostro puluere albo stellatico et splendido et lapide nostro concauo
ac marmore. quorum tamen ex nostro nullus puluis est aptior et compositioni nostre conuictori
puluere scilicet arie. ex quo apta fiunt ista formandi. Amplius philosophi iam dixerunt ponite insimul
ex omnibus. non tamen nominauerunt quod omnium nec cui aurus. Et scitote quod harum regum rerum est
toto opere difficilius. et si ex compositum plus quam oportet regatur. eius lumen apellago supitum
extinguitur. quare philosophi iusserunt ut obseruetur. luna igitur perfecta hac accipite et arene imponite quo
usque dealbetur. Et scitote quod arene ipsum sponentes et restantes nisi patientiam habe
atis erratis in regendo et opus corrumpatis. coquite igitur ipsum leni igne quousque de
albatum ipsum uideatis. deinde aceto extinguatur. et unum ex tribus iam a socius separatum
inuenietis. Et scitote quod primum ibi sit commisceat. simul conbuntur. tertium uero hoc facere.
prius igitur .9. .3. aceti imponite bis primo cum uas calescat. secundo uero cum iam calefactum sit.
Inquit mundus. oportet uos omnes huius artis inuestigatores scire quod ex ergo philosophi Mun dus.
nominauerunt et iusserunt kekel. scilicet. kbus gebum et gummi. unum et idem sunt. ne cures
igitur rerum pluralitatem. nam una est philosophorum tinctura. cui ad placitum nomina imposuerunt et ob
lato tempore nomine ipsum nigrum nuncupauerunt. eo quod primo extractum est apellago. et
scitote quod prisci sacerdotes in uestitum eius intrantes suis dignati sunt ponere artificaliter.
quare ad aras suas ueneradas et mundificadas ne sorditum quod introducat et immun
dum. kekel tincto eo lore tinxerunt. tirius autem collo nostro quod intrans et tenens suus
posuerunt redolentior est et mundior. quam quod animus describi potest. qui quamuis nostro rubro ex
purissimo extractus est. quod suauis est odoris pulcer et putrefaciendo non sor
didus nec inmundus. Et scitote quod plura ei nomina imposuimus. quod omnia sunt uera.

cui exemplit.

cui exemplum apud Tellecum habentes est tertium quod mollitur. et toto alio nomine nuncupatur:
exemplo in diuisas species cibo diuiso, uaria paruus quoniam fiunt nomina singularum habitudinum. totum
fermentum est uno nomine nuncupatum. a quo plura nomina distincta sunt. sic tirium nomen in uno
quoque regimus gratiosum sui eo lotis uoce nuncupamus. Qualiter aurum pigmentum et sulfur de-
albetur. Capiatur dimidium rotuli auri pigmenti citrini laminati et teratur fortiter cum sale
suo dimidio equali et acrimo aceto. quousque ut lutum fiat et desiccetur in sole calido
ut uasculo leni igne, quousque puluis fiat. deinde aceto imbuatur postquam tritum. et teratur
continue ut prius. deinde desiccetur ut prius. et uasculo extrahatur. et teratur quousque
puluis fiat et ponatur in testa ethel sicut tu manu et figuli cum luto ex quo coopera-
tur os ethel continete. et contactus claudatur et leuis accendatur ignis super ipsum per
dimidium unius diei uel diem perfectum. aperiens igitur inuenies ipsum super ethel sublim-
atum et candidum. Si autem totum ascendat accipe. sin autem uel aliquantulum citrini
insit colloris. reiterans contere ipsum solum quousque puluis fiat, et teste redde ut
prius fecisti contactus que claude, et accende et fortius. et aperiens autem inue-
nies ipsum magis sublimatum quam prius. reitera et opus conterens ipsum solum quousque
ascendat ut sal. et ne tedeat te. eo autem adhuc albedinis ordinem peruen-
iente suis operari accipe. sal ar. et quod expertus est equale. tere et in testinis in-
pone. ac nodis colliga. humida que sepe in terra. hoc autem pacto in aquam uertitur:
qua aqua auri pigmenti dealbatum erit, quousque fiat ut cera. pone ipsum in uasculo
clauso ore et sepelli per 3. ebdomadas. eis que peritis in aquam uertitur. accipe tunc de
argento quantum uis, prout libes de aqua. et subtiliter elima, et illam imbue aqua et
sit aqua ut septima pars argenti. et fortiter in marmore tere ac uitreo
uasculo impone super lenem ignem constituens, quousque desiccetur. deinde ad mar-
mor ipsum reiterans. tere aqua equali predicta. et desiccata per ut prius desiccasti.
Reitera igitur hec donec cum de hac medicina aliquantulum lamine eris superpositum bene
calefacte ut granum tritici et uideas ipsum liquefactum fluxisse et dealbasse et quod nil
super lamina remansit. iam factum est. sin autem reitera operando et imbuendo quousque
hec compositio perueniat. deinde pone .1. super .20. fit argentum optimum. Sin autem uis hoc
capitulum reiterare. liquefac ipsum sale ar. hoc modo, tere medicinam tuam sale ar. et sepelli
quousque liquefacta in aquam uertatur. deinde coagula hoc modo. pone ipsam in uase clauso
ore. et igni impones accende .21. diebus uel .28. tunc coagulatur. pone unam super
20. et amplius. // Ait philosophus. notifico posteris. quod natura masculus est et _philosophus._
femina. quam uidi eam esse magnesie nuncupauimus eo quod in ea est maximum archanum.
ponite igitur omnes huius artis inuestigatores magnesiam in suo uase, et diligenter
coquite. deinde post dies apparentes, in aquam totum inuenietis uersum. cogite quo

us(que) coaguletur et se ipm optineat. Inuidorum aut(em) librus pellagus audientes
scitote q(uod) humorem significat. panno uero significant uas. medianus quoque uas
significat. eo q(uod) germinat et florescit. Inuidus aut(em) dicentibus ablue quousque
agadimon. eris nigredo exeat. quia hanc nigredinem numos noiant. Agadi
mon aut(em) clare demonstrauit cum hec uerba non dubie protulit. Nouit omnes
huius artis inuestigatores q(uod) rebus prius mixtis et semel decoctis, in
uenietis nigredinem prescriptam. s. q(uod) omnia nigra fiunt. hec igitur plurium sap
ientum de quo libris suis frequentissime tractauerunt. non nulli quoque
pictagoras. dicunt numum nostrum nigrum. Inquit pitagoras. Qum multa est philos
ophorum diuersitas in hiis que prius posuerunt et eorum questio in hac paruula re uilis
simaque regitur preciosi. et si uulgus omnis huius artis inuestigatores istud paruli
et uilissimum sciret. mendacium putaret. cuius uim si scirent non uilipenderent.
orfultus. hec aut(em) a populo deus celauit ne mundus deuastaret. Ait orfultus.
Sciendum est omnes sapientiam diligentes cum eximedius in hac arte tractaret,
et lucidiores nobis libros poneret. q(uo)d quiescat q(uo)d dixit brutum animal est. ego aut(em)
huius paruuli regimen uobis exponam. ut in hac arte introductus audacior fiat
et certius experiatur. et quamuis sit paruum. comparet tamen et uile caro et carum uili.
Et scitote q(uod) initio miscendi corpora uos ea cruda. amena. sincera. et non recta,
super leni igne commiscere. et cauere ignis intensionem. quousque ea con
tingantur, et se inuicem consequantur ac complectuntur complexione qua paulatim ob
inuitur, quousque nullo leni igne deficeret. Et scitote q(uod) unum comburit unum
et destruit. et unum confortat unum et docet ipsum contra ignem pugnari. Post primam aut(em)
combustionem eos se abluit, mundificauit, et igne dealbauit quousque omnes res unus
fiat color. Cum postea eos uos totus humorus residuum misceret et totum eius ru
bor exaltabitur. ea ex igne diligenter cocta leccatur et talienas [illegible] uas.
eo q(uod) liquefactum est quod est caput fit non liquefactum. humidum non siccum et spissum
corporum spiritus et spiritus fugiens, fortis contra ignem pugnans. Quare philosophus ait gutte
ea corpus quod inuenies. coquite aut(em) ea. est humidum facere siccum et fugiens
fixum [illegible] at pacta dispone. dimittatur igne quousque spissitas attenuetur
et rara tingens remaneat. Et scitote q(uod) colorum mors et uita ab igne fiunt.
et q(uod) compositum germinat se ipsum q(uod) gignit cooperantis deo fauente. Collo
ribus aut(em) sapientibus miracula uidebis sapientie dei. quousque tirius color
pagatur. O mirabilis natura celestis naturas tingens. O nature celestes ea
regimine separantes et conuertentes. nichil igitur est preciosius huius naturis tinctura
que compositum multiplicat et facit esse premium et fixum. Inquit [illegible]

Exim-
ganus. Inquit eximiganus. Iam tractasti lucas de aeramento et nitro quod est magnesie quod
te decet. et iussisti posteros exerceri et libros legere. sciens quod philosophi dixerunt in spiritu
latente spretum. et nollite ipsum vilipendere. eo quod eum permanet magnum arch-
lucas anum et multa bona operatur. Ait lucas. dico posteris quod luciorus est heres
quem narrasti. quod sic philosophus ait. comburere est et comburere. atque et comburere aurum. Turba eximiga-
nus. ecce tenebrosius procedis. Turba. illumina igitur quod tenebrosum est. Et ille
hoc quod dixit comburere et comburere et comburere. in nominibus tantum est. re autem unum et
idem sunt. Et illi heu tibi quod breviter tractasti. cur livore inficeris. et ille. pla-
cet ut pulcrius dicam. Et illi age. Et ille. significo posteris quod dealbare
est comburere. rubeum facere non est vita. invidi autem nomina multiplicaverunt ut
posteros seducerent. quibus significo quod huius artis diffinitio est corporis liquefactio. et
anime a corpore separatio. eo quod est ut homo et animam habet et corpus. oportet igitur nos omnes
doctrine filii corpus diruere et animam ab eo extrahere. quare philosophi dixerunt quod
corpus non penetrat corpus. verum subtile naturale quod est anima que corpus penetrat et tingit. in
natura est igitur corpus et anima. Turba. volens explanare tenebrosa verba pro-
tulisti. Et ille significo vobis. quod invidi narrantes dixerunt quod saturni splendor
non apparet nisi tenebrosus quando in aera scandit. et quod mercurius radiis solis occultatur.
et quod ar. in. sua ignea [illegible] vivificat et opus perficitur. venus autem cum sit orien-
artam-
us. talis solem precedit. Ait artamus. scitote omnes huius artis investigatores,
quod opus nostrum cuius inquisitionem passi estis. ex maris fit generatione quo pre-
post deum et in quo opus peragitur. Accipite igitur algir et vetes lapides man-
nos et carbonibus assate quousque albi fiant. deinde albo aceto extinguite si as-
sati fuerint et. x. uncie eorum calor tertia parte sui generis extinguitur. s. g.
uncias. et aceto terite albo et cogite in sole. et terra nigra. per. xx. dies. sum-
autem opus sit a decimo die mensis septembris. ad. x. libre. huic autem secundo acetum
nollite imponere. et dimittite ipsum coqui quousque suum desiccetur acetum. et terra
fixa fiat ut terra egyptiaca. et scitote quod opus illud citius congellatur. aliud
vero tardius. hoc autem accidit ex coquendi diversitate. si enim locus ubi coquitur
humidus et viscus fuerit. citius congelatur. si vero siccus. tardius congellatur. Inquit
fiorus. fiorus. tractatum tuum munde rector perficere. non enim peregisti coquendi dispo-
tiones. Et ille age philosophe. Et phiorus. doceo doctrine filios. quod bonitatis
prime decoctionis signum est ruboris extractio. Et ille. describe quid
est rubor. Et fiorus. cum videritis ipsum totum iam nigrum. scitote quod albedo
tunc in illius ventre ingreditur occulta est. tunc oportet vos illam albedinem extrahere

ab illa nigredine subtilissime cuius quod satis eas discernite. Secunda autem decocti
one ponatur illa albedo in vase cum suis instrumentis et coquatur leniter quousque
omnia alba fiant. Videntes autem omnes huius artis investigatores illam albedinem
apparentem in omnibus super eminentem in vase, estote rati quod rubor in illa albedine
occultus est. Tunc autem non oportet illam extrahere. verum coquere quousque totum rubeum
fiat altissimum et sibi carens. Et scitote quod illa nigredo prior ex natura marteck
fit. et quod rubor ex illa extrahitur nigredine, eo quod illud nigrum emendavit. quod
inter fugiens et non fugiens pacem componens, ea in unum reduxisti. Respondit turba. et cur
fiunt hec. eo quod cruciata res cum in corpore submergitur vertit ipsum in naturam inalterabilem ac
indelebilem. Oportet nos igitur hoc sulfur scire quod aes denigrat. Et scitote quod illud sul
fur non potest cruciari, nec tingi. sed id cruciat et tingit. et quod sulfur quod denigrat
est quod non fugienti unitam iungit, et non fugiens cum fugientibus vertitur. Nonne vi
detis quod cruciatus non cruciat nocumento nec corruptione, verum coadunatione et utili
tate. Si enim eius cruciatus esset noxius et corrumpens, non ab illo compleretur.
quousque ab eo colores extraheret inalterabiles ac indelebiles. Quod sulfuris aquam vo
camus, et ad ruboris tincturas aptavimus. Quod decocto non denigrat. Quod autem deni
Mudus. grat quod non fit absque nigredine clavem operis esse notificavi. Inquit Mundus.
Scitote omnes huius artis investigatores quod caput est omnia. quod si non habet omne quod ipsum
emendat non proderit quicquam. Ideoque magistri illud quod perficitur unum dixerunt. Nec ei diverse illam rem
emendant nature. verum una et convenientes. quam nos oportet precise regere. regendi namque ig
norantia non nulli erraverunt. Nolite igitur harum compositionum pluralitatem curare. nec
ea que in suis libris posuerunt. veritatis namque natura una est qua nullo mutatur.
eo quod illud archanum ille in suo ventre occultum est. non videtur nec sentitur nisi a sapiente.
qui igitur parare regit cuius quod sit complexionis extrahit ex eo naturam omnes naturas superantem.
Tunc igitur magistri verba complebuntur. natura scilicet natura letatur. natura naturam superat et natura naturam continet. et
tamen non sunt diverse nature. nec plures. verum una suas habens vires in se quibus ceteris rebus
imminuit. Nonne videtis quod magister uno orditus est et uno finivit. Deinde illas
Bratus. unitates aquam sulfuream nuncupavit totam naturam vincentem. Ait Bratus.
Quod plures hanc aquam descripsit sulfuream mirum. nisi enim spissa corpora, natura corporis
carente diruatur quousque fiat corpus incorporeum. spiritus scilicet tenuissimum. non po
testis illam animam actingentem extrahere, que in eius ventre occulta est.
Et scitote quod nisi corpus diruatis quousque moriatur, et ex eo suam extrah
atis animam que est spiritus tingens. neque quicquam eo corpus tingere potestis. oooo
Distincto exemplo freti. Arislei scilicet visio quod exemplum cum ad huius artis opus
Erisleus. componit. et ad sua instrumenta. ignes. imbutiones. dissolutiones ac congelationes.

quam nemo legit aliquantulum intellectum habens qui nesciat absque eo quod alia non indiget.
fructus autem vobis quem Arisleus composuit tempore quo adunati sunt ad tractandum. Ait
Pittagoras. vos scribitis et scripsistis iam posteris qualiter hec preciosissima arbor plan
tatur. cuius fructus qui comedit non esuriet unquam. Scientes quod quicunque vestrum qui noscat
arborem illam. et omnia eius instrumenta. immo eam viderit. deinde plantet. nequaquam tamen poterit ex ea
comedere nisi ad eius perveniat certitudinem. Dic ergo mea precor oppinionis et
pone nobis ex posteris intelligibile. quo possint eam regere. nec dimittas
qui hanc novit arborem deinde plantavit sua angustia triste mori. Et ille.
libenter domine. presumam tamen vestram reverens timeo. ne forte ad vestram possim pervenire optatum.
Et Pictagoras. dic apertius quam potes et cave tenebras. Et ille da michi terminum ma
gister. Et Pictagoras. accipe. Crastina autem die congregatis omnibus philosophis et felicis
simis discipulis. x. quorum maior et honorabilior apud ipsum ac suos testamentos libros
et fuit et philosophorum mediator. Arisleus extiterat ablodissimi filius. deinde pandolfus belthoca
armenii filius. et artofius mediterranelli filius. et fabtis ebranisius et primenides.
et lucas ermenefus aciadimum acterii filius. et tunus mesula hadi filius et foncius medi
filius hach et crameguorus diachi germatica filius. dixit ei Pictagoras quid egisti
Arislee. Et ille vidi magister inopinus mirum quid. dixit ei philosophus. quid vidisti Arislee.
vidi me et quosdam nostrum egressos in mari finitima mundi continente. Et ecce habitatores
maris secum in eam concumbentes et nil eis gignitur. et arbores plantantes et non fruc
tiferant et seminantes et non nascitur eis. Et dixi quod nobis nunquam quamvis plures sitis nemo
vestrum philosophus est qui nos doceret. dixerunt illi quid est philosophus. et ego qui res novit. Et
illi quid prodest eius scientia. Et ego si in vobis philosophus esset filii vestri multiplicarentur. ar
bores vestre non morerentur. ac semen vestrum cresceret. et bona vestra augmentarentur.
et cunctis reges omnes inimicos vestros superantes. cunctibus autem ipsis et domino eorum hec sig
nificantibus eundem scilicet marino mittentes ad nos aiunt. qui nos introduxit ad nos. Venien
tes diximus magister vester natum caput misit nos ad te munus offerentes. Et ille
ubi est munus vestrum. Et ego magister meum munus occultum est. non pateris. Et ille
offerte in conspectu. sin autem interficiam vos. Et ego. misit nos magister noster ut
doceremus te gignendi qualitatem et arboris plantandi. et ex qua qui comedit
non esuriet unquam. Et ille. maximum munus magister vester michi obtulit. si ve
rum dicatis. Et ego. domine quamvis sis rex. malo tamen vestris regimine. Masculos namque
masculis coniunxisti. Sciens quod masculi non gignunt. generatio enim animalibus fit
et feminis et maxime ex composito. maribus namque feminas ducentibus gaudet una
natura. et fit generatio verax. naturas igitur alienis intra te coniungentes naturis
quomodo naturalem veritatem gigni speratis. Et ille. quid igitur est aptum coniunctum. Et ego

duc ad me filium ~~tuum quem~~ omnibus dilectiorem habes. Et duxit ad me filium
suum cabritum. Et dixi ei: ubi soror eius beia? Et ille: heu tibi, nunquid mag
us es? unde scis sororem eius beiam? Et ego: scientia generandi nos docuit, quod sororis
sue nomen est beia. eo quod cabritis quamvis sit masculus, soror eius beia quamvis sit
femina, ipsum tamen emendat, eo quod ex ipso est. Et ille: cur vis beiam? Et ego:
quia generatio non fit absque ea, nec convenit. Mittens autem eam presentavit. Et ecce
puella candida tenera et suavis. Et dixi: coniugandum habuitis beie. Et ille: heu
tibi, nunquid vir suam ducit sororem? Et ego: etiam sic fecit pater noster adam
suis filiis, quare tam plures sumus. Et ille: quia plures estis. Et ego: tu autem
mandatis meis si obediens fueris, beatus eris. Socii tamen mei dixerunt: mi
sustine. quid tibi convenit vis. Et ego: nil ab hoc mari nos extrahit nisi
cabritis et beie coniugium. Rex autem ait: ego eam nobis tradam. Mox autem cabritus
ei coniungente ipsoque cum ea concumbente protinus mortuus est. Rex igitur ad furorem
irritatus dixit: filii mei mei morte vos omnes neci dabo, quem ei magicis
artibus vestris accidentes metuebam. mala igitur nobis nollentes ingressi estis ad nos.
Deinde me socios que meos mancipans in domo vitrea carceravit. Super quam
aliam domum edificavit, super quam etiam et aliam, et in tribus domibus facti
sumus. Tunc dixi ei: ex quo tam festinas nobis penas intulisti, trade
salutem nobis tuam filiam, ut deus forte nostri misereatur et tuum tibi
reddat filium iuvenem tenerum plus multiplicatum. Et ille: nunquid vultis
amplius meam inficere filiam? Et ego: noli festinare rex mala pu
tare et cruciatus nobis inferre; sustine aliquantulum et tuam nobis filiam
trade. Tradicta autem mansit nobiscum in carcere. 80. diebus et maximus
in tenebris undarum et intenso estatis calore, ac maris turbatione
cuius nunquam nobis similis accidit. Nobis igitur fessis vidimus te magistrum in somp
nis. petiimus ut nobis subsidium horfolto discipulo tuo offeras, qui
nutrimenti auctor est. eo igitur concesso gavisi sumus gaudio magno
et misimus ad regem dicentes quod filius tuus commotus est.

phus. Inquit philosophus. Prima compositio scilicet corpus magnesie ex pluribus
fit rebus quamvis unum quod facte sint uno tamen nomine, quod priores al
bar eris nuncupaverunt. Cum autem regitur, decem nominibus nuncupatur
sumpta a coloribus qui in regimine in huius magnesie corpore apparent. oportet igitur
ut plumbum in nigredine coniungatur. Tunc x. predicta in aurum fermento ap
parebunt cum sericon quod est compositio, que et decem nuncupatur nominibus.
omnibus autem prefatis nil aliud significamus nominibus, quam albar eris. eo
quod tingit omne corpus, quod in compositione intravit. Compositio autem duplex est, una.

hunda. altem uo fiat. cu pinde coquitur fuit ... et dr bonu plimo
ru nomz. Cu uo rubeu fit. auri flos dr. et auri fermtu. auru coraly.
ac auru ostri. dr et redudans rubeu sulfur. et rubeu auripig. dum
aut crudu crudu pmanet. plubu eris dr. uirga metalli. ac lamu
na. Ecce eius patefeci noia tam cruda qz cocta ea ab iuicem dist
inguens. esto igr ratus. oportet igr me nc tibi ignis qtitate dem
ostrare eius qz iuium dieru ac ignis iunoquoqz gradu diusitate
intensiois ut qbus hunc libru habuerint sibi qz pprius fuit abegestate me
diana ali qz ex hac preciosissima arte carente securus pmaneat. Dici
igr igne multis fi modis. qda eni fit stipul et cinere et carbonibz
et flamis. qda uo absqz flama mediocris et intetissima flama. Sed
mes aut int has quatitates mediocres expuntu demostrat. plu
bu aut est plubu eris. inquo totu est archanu in die ul pte
diei. de diebus aut noctibz inquibz maximu archanu psed erit
in loco pprio insequentibus tractabo. Et scias firmissime qz si paru
auru in cpositione ponatr. efficiet tinctura patens candida. qr et sublime
auruz et auru patens ipuiom tesauris phoy inuenitur. Jeqz dispaia
sut eaq insua uitroducut cpositionez. qua ius ola comiscerantr et iplubu
eris cputatr. tasius puoribz efficientia naturis inuna natura utantur
nouaz. tc igr una dicatr na et unu genus. Hus pactis ponatr iuase
uitreo. ut qualr cpositu potat aqua et colloribz alterur. inunoquo
que gradu inspiciat cu uenerabili collorat rubore hoc igr ... di
centibz aut phis. pone qzius multotiens. semel tn fit oz. adusaru igr cer
titudinez scire nollentes inspiciate qlr dimocras ait. qm adeorsu adsursu
cepit dicere. deni reusus cep asursu ad deorsu. dicit eni pone plubu.
ferru et albar pp es. pinde reusus ait. Et es iterum pp nūmos. plubu
pp auru. ac auru pp auru coraly. qz auru pp auru ostri. Aurip etia
So. cu ad sursu deorsu cepit ait. pone auruz. nūmos es. plubu. et
ferru. sius igr patefecit tetis. qz no ponitr nisi semel. et pcul dubio
auru iu rubiginez no utitr absqz plubo et ere. et nisi aceto apud sa
pientes noto ibuatr. quousqz totuz irubigine utatr. hec igr rubigo e
qua oms phy significauerut. qz qzius dicatr pone auru et fit auruz cora
lli. et fit auruz purpureu. omia tn h copde corpou sut noia. oz utiqz
ut in eo acetu ponatur eo qz exeo hu collores ueniut. hus aut eque phy
narauit noia hntibz fortia corpora et ius significauerut. ponitr eni sem
el ut rubigo fiat. deni ei acetu iponatr. postis aut colloribus ap

apparentibus. oportet ut unumquodque .xl. diebus coquatur, ac aqua consump-
ta desiccetur. deinde in butum vasi quod posuimus coquatur. quousque eius appareat
utilitatis. Cuius primus gradus sit ut inveniatur citrina. secundus vero
ut rubea. tertius ut siccus crocus tritus. vulgari igitur nummus imponitur.

Explicit liber turbe philosophorum. deo gratias. amen. quorum dicta insipientibus sunt
occulta.

Incipit liber de compositione alkimie quem edidit Morienus regi Calid egyp-
torum quem robertus Castrensis de arabico transtulit in latinum. Prohemium roberti castre-
nsis in prologo. Rubrica.

Dixit Castrensis legimus in hystoriis veterum divinorum tres fuisse philosophos quorum
unusquisque hermes vocabatur. primus enim illorum fuit enoch. qui alio nomine hermes et alio
nomine vocabatur mercurius. Secundus vero fuit noe. qui similiter alio nomine hermes et alio
mercurius est nuncupatus. Tercius autem fuit hermes qui post diluvium in egypto
regnavit et eius regnum diu optinuit. Iste autem a nostris antecessoribus dictus
est triplex. propter trinam virtutem collectam que a deo ei attributa. Fuit enim
iste rex philosophus et propheta. Iste vero fuit hermes qui post diluvium omnium artium et disciplina-
rum tam quadrivialium liberalium quam et mechanicarum primus fuit inventor et editor. omnes
namque qui post ipsum fuerunt suo itinere incedere nitebantur et suis vestigiis inherere.
Quapropter longum est et difficile nobis tanta acta magni viri virtutum ornamenta
et actus in memoriam ad presens redigere. Cum et hoc genus dicendi in hoc libro divini
translationem non suscepimus nec etiam nostri ingenii tenuitas aut studium aut scribendi
actum nobis ad hoc explicandum possit sufficere. Set et idcirco eius nomen in hoc libri
prologo introduximus quoniam ille primum hunc librum invenit et edidit. hic est enim namque
liber divinus et tota divinitate plenissimus. In eo namque duorum testamentorum [illegible]
veteris scilicet et novi vera ac perfecta continetur probatio. Siquis namque in hoc libro multum
studuerit et eum plenarie intellexerit veritas utriusque testamenti et veteris et novi
usque vite modo illum latere non poterit. Hic autem est liber qui nominatur est liber de compositione
alkimie et quoniam quid sit alkimia et que sit sua compositio nondum scire cognovit latini-
tas in presenti eum sermone post istud vocabulum ingnotum admirabile [illegible]
nitate clarescat. hermes vero et alii qui post illum fuerunt hoc vocabulum ita diffiniunt.
Dat enim in libro de substantiarum mutatione. Alkimia est substantia corporea ex uno et per unum
composita. preciosiora [illegible] per cognitionem et effectum coniungens. et eadem naturali commistione
in genus meliora convertens. In sequentibus vero hoc quod diximus explanabimus. ut deus

compositione ad plenum tractabitur. Sed nos licet nobis tenue sit ingenium et latinitas pro modica, hoc tamen factum et tam magnum opus ad transferendum de arabico in latinum suscepimus.

Septem tractatus Hermetis prioris Hermetis. scilicet sapientia triplicis in arte libri videlicet quem ab omnibus celavit insipientibus. Rubrica.

Inquit. Cum in tanta etatis prolixitate experiri non desisterem ac mei pericula ne forte sapientie huius absconsionis mei peccati periculis dampnarer. Huius autem artis scientiam ab unius tantum dei hec inspiratione qui suis dedignatus est divinam inserere famulis verum rationabilibus iudicare. Arbitrandi namque intuentibus neminem occasiones relinquo, nec ulla apertatis speculationes. Porro nisi iudicii diem timerem huius scientie nil patefacerem nec ulli prophetizarem. Volui autem debita fidelibus reddere prout auctor fidei mihi largitus est. Intelligite filii sapientum et priscorum philosophorum non continet nec impudentem. Quatuor elementorum sciencia que suis patientia sunt coloribus et sua absconditam apparitione. Eorum igitur occulta apparitio nequaquam significat nisi componatur. eo quod non perficitur quousque suis coloribus pagatur. Scitote filii sapientum et priscorum philosophorum quod aqua est divisio que dividit ipsam iam dictas. quatuor una scilicet duabus et tribus. unum quarum coloris tertia pars est. humoris vero due tertie. aque est ponderata sapientum. Accipe de humore duas tertias. et de rubore meridionali quartam partem et de sulphure (?) citrina similiter et de auripigmenti dimidium quod sunt octo. Scito quod unus sapientum succus extrahitur eius quantum unum in sine 30 partes. Intelligite ergo compositionem. Decoctio namque ipsum diminuit tinctura vero ipsum augmentat eo quod luna post 14 diminuitur et in tertio augmentatur. Hoc igitur est initium et finis. Ecce vobis exposui quod a vobis celatum quomodo operatur et apud vos est quod [illegible] accipiens et permanens intra vel in mari post [illegible] hic. Custodite igitur argentum vivum [illegible] coagulatum quod fit in intimis calamis in quibus coagulatum est. ipsum enim est aqua [illegible] quod dicitur tertia residua. Qui igitur nunc alba mea audit [illegible] et speco eam pillulum quod nullius maleficii opus iustificat et nullum beneficium [illegible] quod celavi de hac sapientia in tertia. Maximum namque archanum et scientiam et intellectum hominibus patefeci. Scitote ergo in montis [illegible] et sapientie filii quod vultus quem in monte existens in cacumine clamat voce magna inquiens. Ego sum albus nigri et rubeus albi et citrinus rubei et certe veridicus sum et non mentiens. Et scitote quod artis caput est corvus qui in nigredine noctis et diei claritate sine alis volat. Ex amaritudine namque in ipso gutture existente colloratio accipitur. [illegible] rubor. ac [illegible] accipitur. Intelligite ergo donum dei recipite et ab omnibus celate insipientibus. [illegible] namque metallorum occultatur [illegible] lapis est venerabilis. Color splendidus. mons sublimis [illegible] patens. Ecce

nobis exposui. deo gratias agite. qui hanc sciam nos docuit gratas enim di-
ligit. Ponite igitur ipsum quantitate. et in humido igne habitare facite quod huius
humoris calorem augmentat et siccitatis combustiones vetat. quousque in finem
ducat. hec ergo est radix. demum rubiginem et umbram suam ab eo extrahite.
per otium leve. quousque etiam per te persistat. Filii sapientum philosophorum videri hac decta
dei sunt non qui videant morigerosis nisi religiosis nisi legitimis nisi sapientibus.
verum ignaris et viciosis et lege et benignitate privatis ne mali potentes
fiant quoniam indigni sunt sapientia. Noto ergo nomine ipsum scitote. hunc enim
lapidem magnesie feminam nuncupaverunt. Galinam candidam. lac volatilum.
et cinerem combustum. ut ipsum lumine prueterunt. et ab insipientibus intellectu lege que
carentibus celetur. quod tamen sapientum filii uno tamen nobis noto nomine nuncupavi.
quod est lapis sapientum. Conserva igitur in eo. mare. ignem. et celi volatile.
ad momentum exitus. deprecor vos philosophorum filios per nomen benefactorem et tingentem
nobis gratie decorem. ut nemini fatuo nec ignaro nec cuique ad hoc inepto huius
sapientie nomen naretis. nullus enim largitor huius rei aliquid in optulit. cui non
reddidit. quod ipse tribuit et in eius optima posui significatione et ipsum non destiti
honorare. Filii mei hic lapis est relatus natus multorum colorum in uno colo-
re. Noscite ergo ipsum et celate. omnipotente namque concedente morbum maximum
nocumentum. angustiam et tristitiam eo evadetis et a tenebris in lucem exietis a de-
serto inhabitaculum et ab angustia in dilatationem.

24 Incipit secundus capitulus Rubica

Fili prius ante omnia moneo te deum timere. In quo dispositionis tue visus est
et adunatio cunctis sequestrati. Filii quicquid audis in vanare non enim puto te
rationem esse privatum nec insipientem. Exhortationes ergo meas recipe ac meditare
et sic cor tuum coaptia. ac si exhortationum auctor esses. Cui enim natura est calida si
frigus evenerit non ei nocebit. Similiter qui rationalis est intellectum habens claudit a se
hostium ignorantie et scit qualiter sibi caveat. claude igitur a te ianuas ignoran-
tie ne securus decipiaris. Filii accipe vollatile volans sub mensura et incipia
et asina rubigine que ipsum inficiat extrahe. et eam ab ipso repelle. ut fiat
vivum. ac tibi respondeat non vollando in regionibus set volatum elevans a te
contentum te dei enim ab angustia post angustiam extrahens et in diebus tuis
notis rationem repens comes et conveniens tibi erit et eris ei dominus superans et
eo decoratus. Filii extrahe a radio suam umbram. et sordidum. eo quod nebula ei
super inminet [illegible] et a luce retinet quoniam angustiatur et asina rubigine
combinitur. Filii [illegible] rubore. aqua corruptum quoniam ad modum ignis la-
tet. cinis est [illegible] que si ab eo sequestres quousque rubor eius purificetur.

fit ibi societas qua calescas et cum gelas. fili redde carbonem aque. et extingue
extincta uirtute diebus tuis notis. postquam tu es rex coronatus super puteum quiescens
et ab illo auri humore currente. Iam gauisa fecit corda gaudentium et sperantium
occulos te intuentes. species eius quod continens. fili nouum habeas quod aqua prius erat in aere
deinde habitauit in terra. redde eam tu ad superiora et per suos terminos non inepte
eam muta. deinde suo spiritu rubeo priori collecto ut iussi parte eam coniungo. fili ig-
nium scientiam mirabile minimus est scire. scilicet locum medianarum et primordia. et
quid sit sulfur et quid sulfura. Scito fili quod terre nostre unguentum est sulfur auripi-
gmentum. sihireth. et chalcantar. quod est sulfur auripigmentum. sulfura et filia et quid
non sunt permanentia quorum quodlibet est uilius alio et quibus diuisitas est, de quibus
et est unguentum. colle. quod est pilli igneus. et sulfur. de quibus et est oleum petrarum
et cerebrum quod est auripigmentum de quibus et est unguentum fellum quod est siherech. de
quibus et unguentum colle. et duorum unguentum argentorum uiuorum orientalis vide-
licet et occidentalis. quod venatur sulfura continere sulfura et corpora. Amplius
dico quod sulfur tinguit et fugit. Remote autem continetur. quorum conectens
est. unguentum autem tinguit et fugit quod corpore continetur. quod est fugientium coniunc-
tio. hermes videlicet sulfuribus alluminatus quod fugientia continent. fili igitur
a philosophis dispositio una est in ouo nostro hoc gallinis autem ouo minime inuenitur. ne
igitur extinguatur in ouo tantum sapientia diuina commixtionis. ellis corporis comperta est. et com-
posita. Scito fili quod in galline ouo maximum est subsidium et nimia propinquitas ea
[illegible] est spiritualitas et elementorum collatio terra nostra autem est. an filius ueniens inquit
pater. sulfurea uero opere conuenientia que sunt celestia an terrena. Respondit hermes fili
quedam sunt celestia quedam terrena. Et ille pater. puto. accidere in superiora esse celum
et inferiora esse terram. Respondit hermes. non est sic. verum masculus est celum femine
femina uero terra masculi. Et ille pater. quod istorum dignius est arti esse celum an terra.
Respondit hermes utrumque altero indiget. Compediocrem uero regit utrumque. mediocre namque
est proportionum preceptis. ac si diceret sapiens inter omnibus hominibus mediocris est omni-
bus melior. Ergo quod omnis natura cum sua coadunatur socia. Inuenimus et in sapiente uere
uirtute quod mediocre coadunatur et ille pater. quid eorum est mediocre. Respondit her-
mes. uniuscuiusque nature tria sunt. quorum primus utile est aqua. deinde unguentum.
Inferius uero fex remanet. draco uero in omnibus hiis habitat. Et ille pater mortis
domus ubi est. Respondit. in omnibus hiis est habitatio. cuius autem domus tenebre sunt et
nigredo et uenis eius et per eam in aere ascendit qui eorum celum est. ex suo oriente.
Deum autem fumus uicis permanet non sunt perpetua. sed ex aqua fumum tunc et
ex unguento nigredinem. et ex fece mortem. dissolutionem et munere habitu tam
philosophis quos scilicet possessores inueniunt. Scito [illegible] fili quod unguentum est mediocre quod est

ignis mediocre .s. int' aq' 2 fece . q' aq' est psecutor . q' unguā sulfurea dicā
sūt. oo q' int' sulfur ignē et olm p'ma ppīgtas que admod' ignis acendit eūn
sic et sulfur. Scito fili q' om's sapie q' in mūdo sūt sapie nre subdicte sūt huic.
mirabilib' nāq' archanis inhus ellis q'cedam artes sūt occultis finita est
et ꝯsecuta. oz igr illuz q introduci uult ī hanc nrāz sapietiaz ocultā. arrogāti
uitiū a se expellere. ac piū ee pbū et profunde rōis. hoib' ppinquū. et sereni
uultus et ylaris salutare dilligente ac archanoꝝ pmaneāu sibi patentiū
obsuatore. hec fili noscas. q' nisi quis sciat ducere p' gnatiq' face 2 gene
rare. mortificare spēs. uiuificare. lum īducere et mūdificare queusq'
igr bollent' collorent'. et amasculi' uultus mūdificetur uolut anigredine
et teneb' uel sat. si aut hec face magne dignitatis erit adeo ut res ipm
uenerentur. hec archana fili nos oz custodire et ab omib' ipbis 2 īsipietib'
cellare. Et scito fili q' lap' nr' h' pluz nōiuz cquariorū colloꝝ cp. e. oo
adunatus est. et ꝯpositus est elis que nos oz diuidere. 2 ī mebra secare aū
sequestrare. ac pte mortificare et nrāz q' ī eo est ūtere aquaz et ignē
ī eo hitātez custodire q. ex. o. est ellis et ooꝝ aquas sua aqua cōtinere.
.s. q' nō est aquina forma. ignea. ueru aque ascēdētes in uase sincere et
fugientes q' sup' spūs ꝯtinēt corbus et tingentes sūt 2 pmanētes. Magna
forma pontica q' elā dissoluit. oportet aūt nos cū hanc aquinā formā sul
furea. possiderem aceto nrō eā miscere. aque nāq' ponticitate ꝯpositū
dissoluit'. 2 supior ignis aug'. et fiūt corpora dissolōs olanis reitatōis
sepellite et ab eis mors 2 nigredo fugiunt. ao sapiā pcedit. Incipit tercius ca.
Fili scito q' phy fortib' spūs uicauit nesalb' ad pugnādū cū igne colloratis
eo q' spūs oblatis corbus desiderat eis mēo. et gaudent ipis hitis uiui
ficat' 2 hitant ī eis et ꝯtinēt ea. nec ūquā ab eis sepaūt' te ella mortua
uiuificant'. et cor' tigūt ꝯposita. 2 altant' ac mira opant' opa pmanētia.
put phus ait. Magna forma pmanes regaliū creatrix elloꝝ 2 suis regim
largitrix frib' q' mediocen tinctura hita uicta est. et pso īnce quionent'
epquib' albū ꝯpositū est ing' spūs quiescit lapis nr' uidelicz paossimus
insteroore electus. carissimus 2 uilis et uilissimus. q' oz nos duo argā.
in. simul mortificare et uenorari. ī. collaz. ar. in. auripi. 2 orientale
argm. in. magnesie. ma māria marīu creatrix q' ꝯtinet et mediocri
nāz signat q' cū lume uenit et cū lume genita est et quā tenebrosaz
nebula pepit. q' [illegible] est. nos igr rege coronatū filie nre rubeo ꝯ
iungentibus et ea [illegible] igne nō cū nectētib' ꝯcipiet 2 filiū gignet ꝯiūctū

et igitur super imminente. quo igne ab permanente cibatur illa et vivit de igne. scilicet
vero. Cum autem dimittis ignem super folium sulfuris fert illud terminum cordium. ab
luatur eo et ei comitum quinatio extrahatur. tunc albificatur. et huius tinctura ex igne re
manet rubea ut carmen. filius autem noster genitus rex sumit tincturam illam
vero mare mors et tenebre fugiunt et solis radios draco fugit qui foramina
observat filius quia iam mortuus vivet et rex ab igne veniet. ac coniugio
gaudebit. et occulta apparebunt. et lac virginis dealbabitur. ac filius noster
iam vivificatus fit igni bellator et tincturis supereminens filius enim est benefi
et philosophorum huius. Venite sapientum filii et nunc gaudeamus et delectemur simul.
quia mors consumpta est et filius noster iam regnat. ac rubeum armen et carmen
iam indutus est. Incipit quartus capitulus Rubrica.

Intelligite filii sapientum quod hic lapis preciosissimus clamat protege
me et protegam te largire mihi ius meum ut te adiuvem. sol meus est
et radii mei intima sunt in me. luna vero propria est et lumen meum omne lumen
superat. ac bona mea. omnibus bonis sunt sublimiora. gaudiis. letitia. divitiis
et deliciis optatibus me largior multa. et cum quid inquirit [illegible] cognoscat. eos
intelligere facio. et indivina possidere. ecce quod philosophi celaverunt. et de scien
tiis celaverunt litteris. A. duas omnium sequitur alpha sit. et librum meum consilia sequitur
sol. Volens tamen donare artem custodire. ingrere rubeo aqua filium gestet ipse quod
est occultum archanum. Auditores igitur intelligite. ponite et in residuo vestris
ratimini opportunis. et quae descripsi subtilissima investigatione contemplatione demo
stratur namque vobis quadam unum natura quos intelligit quod inquirit sincera radice et bene
non fit nisi quod simile ei. nec convallatile nisi simile. nec optauro ut leone non
simile. et si quod creaturarum concubat cum alio procedit quod nec simile est huic nec illi
nature proprium. Jam enim venus ait. Ego gignuo lumen. tenebre autem me na
ture non sunt. et nisi metallum meum esset sicut enim omnia me indigerent. eo
quod ea liquefacio eorum rubiginem deleo. et substantiam extraho tunc igitur et filio meo con
iunctus nil mellius ac venerabilius rex dominator sum fratribus testantibus ait
ergo coronor. et diademate honor. et regum vestes induor. ac cordibus
leticiam ingredi facio. meo igitur matri iunctus et suo pectori ultimo iunctus.
substantiam suam quiescere et coniunctionem mea substantia facio. ac invisibile ex visibili compono.
tunc occultum apparebit et omne quod philosophi celaverunt. a nobis gignetur. hec igitur verba
custodite hoc enim a primordiali generatur natura. cuius viscera existunt sua. et sanguine.
et non ab alia. super hac littera igitur meditamini audite [illegible] intelligite. ac
nihil aliud inquirite. superflua namque respuit quod est omnium [illegible] fiunt experimentum.

pmi phs ait. q: lotth fit ex citrino q extrahis ex nodo rubeo no opalo. q citrinu si tua sitis sapientia nō sit tibi cure. si rubeo ipm extrahere no studeas. ecce nec arcu scpsi. si intelligitis et paulo minus patefeci. fili sapientu gburite eor cius. nimio igne. et induit nos gra qua iquiritis. et nos. q fugiens no uollat ano fugiente et q sup igne q qua uis est ignis estuas. et q calor ī igne estuante corrupto ē habeat. te scito te q huius pmanens aqs est. es. et eius tinctura. ac nigredinis collecto te in ueru ūtis rubeu p veru roboro me nō dixisse nisi ueru. q deua stantia sunt emēdata et inde corrupto uidetur. in emdatio apparet. et utrumque est signu artis. Incipit quintus capitul. V.

Fili phoy eius q in ouo in est nascitur principiu inhac arte igressus hē. Ecce nobis obscuram celum pruniam circu scribendo 7 hoc dissoluimus hoc uicto ac hec pximu hoc longissimo nu cupaui. assate igt ea deni coqte eo q pcedit aucie equoy. p. a. dies. ul xe. ul xl. te fit draco suas alas alas comedens et se ipm mudificans. hoc pacto. ponite ipe pim. et igne sim. et ne exeat diligentius custodite. Et scitote q tempa tre sunt i aqua fit quousq ei desup ipm ponas eo igt liquefco. et cobusto. ac capite cerebru eius. et acerrimo tite aceto ul urina pueroy quousq os curetur hoc pacto. uiuit inputrefce. et fusce nubes q sup ipm fuerat et insuo cor anq mortē. reuiuiscit. Renatus aut put desscripsi. iam moue pur narraui. deni uiuit. In eo aut uita et morte spiritib uennini. put phy narrauit. sic enī sut mortui spibus exeuntibs cu hide spus reuiuitur ad eos. uiuificant illos. et ipis letat. adhuc aut peruementes eius q quitus firmatiōem uidebitis. Narro et uobis signa lenificatois. et quid ēte sui corpus fugit. hac aut figurātē priores pierut q ad ppositum puenitis. Ecce ia uobis meru demonstraui et pitiu libru apui. occultis rebus clamaui. sequestrata gtineri fecu. diuisas figuras gungi. et spus feci sociari. deo igitur hoc munus accipite. Incipit sextus capitul.

Oportet nos deo gras agere qui sapietia cuilibs largitur. est. filie sapietia q nos paupertate et misaria prriuauit. degenorositate actus anus sbus et pbabilibus miraculis sum tractaturus. et deu suplicat depcamur. dum uiuimus ut eadem. pueniamus. Ex in fili phoy ē. q ungueta q extrapimus. copugibus pili. uiride eris. dragagutis et ossibus iantiquoy libus scripta sut. amplius aut ungm q tincturas gtinet fugientia congolat. et sulfurea decorat dispotioez nos ez exponere. et alus amibs pfatis pferre unguetis. Scimus ei sui uasis pciositate et ......a. q diuinu sulfur nuncupauit. et alus ūguetas

figuratum quod est unguentum occultum et sepultum, cuius nulla videtur dispositio. et habitat in suo corpore tanquam ignis in carbonibus et in lapidibus quod subtilissima arte et plenitudine nostra oportet explere absque combustione. oportet autem nos ipsum a duobus sulfuribus aliis sequestrare. Scitote filii philosophorum quod qui non discernit duo sulfurea nichil novit. Notandum quod duo sulfura sunt quae ex lapidum unguento sublimantur adiecturam cuius sulfureum fit. huius autem duobus corporibus mixtis fit perfectum opus. Et sciendum est quod duo sulfura sunt tingunt et fugiunt quae captare tincturam pulcritudine superant. et fugam cohibent. Et scitote quod mediocri celum et terram iunguntur. mediocre namque est figura cum celo et figura cum terra quod est aqua. quae exit ab hoc lapide. Sum non aurum. Certum scio. et mediocre aurum. quod aqua et fece est laudabilius. In huius autem tribus sunt fumus nigredo et mors. oportet igitur nos ab aqua fumum super ea existentem. et ab unguento nigredinem. et a fece mortem expellere. dissolutione quo peracto maximam habebimus philosophiam. Incipit septimus capitulus.

Assiduus philosophorum consensus dicit. A. quorum primum est aurum. corpus optimum rex et caput. quod nec terra corrumpit. nec res comburentes comburunt. nec aqua alterat eo quod eius complexio est temperata. et natura directa in calitate. frigiditate. et humiditate. nec in eo superfluum quid est nec minus quare ipsum philosophi praetulerunt magnificaverunt et dixerunt quod aurum sic se habet in corporibus quemadmodum sol in stellis suo lumine et splendore. et namque omne vegetabile germinat et omnis fructus perficitur nutu dei. Sic aurum in corporibus omne corpus secum continet et vivificat et elixir fermentum est. sine quo nequaquam peragitur. quemadmodum pasta absque fermento non fermentatur. Sic cum corpora dealbaveris sublimas. mundificas. et expellis fecem et turbedinem corporalis. deinde volueris ea coadunare commiscere et simul coniungere pone fermentum in eis et totum tere et confice aqua elixir. quousque fermentetur et ut pasta fiat iam fermentata. ac si diceretis qualiter sit fermentum aurum inspicite qualiter pasta fermentum vel aliud est quam fermentum. Meditare igitur et contemplare. verum rei fermentum sit nisi ex sua natura. hoc est clavis omnium philosophorum. Et notandum quod fermentum confectionem dealbat combustionem inhibet et tincturam continet ne fugiat. corpora lenificat. et se invicem ingredi facit et coniungi. quod finis est operum. et sua sola corpora emendantur. et eorum opus deo annuente peragitur. negligentia vero et mala de eo opinione opera corrumpuntur. ut fermentum massae et coagulatum lacti et caseo et muscus aromatibus. Certum autem colorem ad ruborem est. et non est dulcedo. Iam ex eo sericon constituimus. quod est fermentum elixir. Sic constituimus ex eo conclusum quo scripsimus et sigilla regis lutum tangimus et de eo celi colorem posuimus. qui rogis ipsum inspicientes visus augmentatur.

~~Explicit septem capitula~~ hermetis philosophorum. deo gratias.

Expo[sicio] uerbo[rum] hermetis magni philo[sophi]. iux[ta] edictionem nostram. q[ua]m ea q. ut. atq[ue]
certi de quibus sup[ra] mentionem fecimus tractatu[m] satis difficile in al
chimia disponentes uideret[ur] m[ihi] id fecisse ut arcanissimus fieret p[ro]cess[us] p[ro]p[ter] op[er]
is grauitatem desp[er]antes. ad uerba hermetis exquib[us] hoc inuenit[ur]. atque
diuisa diuisi c[on]t[ra] p[ro]p[ri]am opinione[m] sua[m]. ap[er]uit stillu[m] uertamus. potens est nam[que]
sp[iritu]s s[an]c[t]us q[ui] diuidit singula singulis. p[ro]ut uult. s. 2 u[bi] uult. in uerba eade[m]
interp[re]tata intellectu[m] faciliore[m] humilioribus tribuere. hermes et op[er]is sui
efficatia[m] ostendere uollens. Inquit uer[u]m sine mendatio et ut in ocul
tatione[m] uerbo[rum] c[on]firmaret q[uo]d ap[er]iat s[u]b sequ[e]n[ti]b[us] ponit c[er]tum uerissimu[m]
.i. aq[ua] spissatur hoc opus et c[om]pil[atur] o[mn]ib[us] unu[m] corpus efficit[ur]. na[m] et hec
corpora nat[ur]ali artificio 2 c. 2 cor[pus] unu[m] c[on]solidet. nulli eciu[m] sup[er]fluu[m] uide
atur. q[uo]d. nu[m]. uerba fere ide[m] significantia h[ic] posita fuerint cu[m] ad sente[n]tia[m]
c[on]firmanda[m] adducta sit. sequit[ur] q[uo]d est sup[er]ius. est sicut q[uo]d est inferius et c[etera].
.i. lapidis ille de quo hoc opus fit sup[er]iora et inferiora filia sunt. quia
utraq[ue] d[icitu]r. ad p[er]petranda miracula rei unius. .i. lapidis hui[us]. qui quasi
miraculu[m] p[er]petrat cu[m] rem uilem in re[m] p[re]ciosam transformat uel. uni[us]. .i. res
illa de qua hoc opus fit. autarit. s. q[uo]d id est. sicut res om[ne]s ab uno fuerunt
mediatore uni[us]. .i. dei qui cu[m] sit unus om[ne]s creaturas exemplu[m] yles sili
tudinariu[m] retinens formauit. Et sic fuerunt nate om[ne]s res. .i. create
ab hac re. .i. ab hoc deo. q[ui] cu[m] sit deus unus res uocari debet quia reru[m]
factor est quaru[m] nulla p[otes]t ip[s]e res t[ame]n ap[ro]p[ri]o uocat[ur]. ne inc[on]ueniens uideret[ur].
Sequit[ur] una aptatione. .i. singula miracula. .i. retinet primu[m] rubore[m] aq[ue].
.i. uentu[m]. .i. d[icitu]r est fortem albu[m] cu[m] uideat[ur] aq[ua] et sit aq[ua] uenter iu[n]ctu[m]. Seq[ui]t[ur]
pat[er] ei[us] sol. .i. p[r]i[m]a pars. mat[er] eius luna. .i. s[ecund]a. p[ar]s. sol. nam[que] auru[m] ap[pel]latur
d[icitu]r q[uod] metallu[m] o[mn]ib[us] p[re]ciosius est. luna aut[em] argentu[m] q[uod] post auru[m] p[re]cios[i]us
est. sequit[ur] portauit illud uentus in uentre suo uentu[m] d[ici]to hic aqua. Nutrix
eius est t[er]ra. cu[m] enim in qua moret[ur] uentu[m] creat[ur]. pat[er] om[ni]s thelesmi. .i. to
cius secreti telesinus nam[que] ap[u]d arabes diuinatio d[icitu]r. h[ic] est diuinatio sup[er]
om[ne]s alias. Uis eius integra e[st]. si u[er]sa fuerit in t[er]ram. ac si diceret nullus hoc opus
fantasticu[m] ee putet. uel aliter. .i. sursu[m] aq[ua] t[er]re na[m] sumat uis nam[que] ei[us]
integra est. .i. p[er]fecta e[st]. h[ic] discerne uel aliter uis ei[us] integra est si u[er]sa fuerit in t[er]ra
.i. stabile. hoc est si q[ui] t[er]ra. .i. imobile efficiat[ur]. ne fumu[m] emittat. .i. albe
dine. Separabis t[er]ra[m] ab igne. .i. nigredine. auferes hoc q[uo]d t[er]ra assp[iss]atu[m]
ecalore ignis. alia glo[sa]. .i. ar. ut. aq[ua] spissatu[m] h[oc] opus et c[om]pil[atur] o[mn]ibus
unu[m] co[r]p[us] efficit[ur] om[n]ia et h[ic] cor[pus] nisi edificio 2c. et cor[pus] unu[m] om[ne]s in uent.
Subtile aspisso. .i. aq[ua] qua spissatur hoc opus suauit[er] cu[m] magno i[n]genio
.i. per ui[m] aq[ue] et inmutatio[n]es de albat[ur]. et solidat hoc opus ascendit a t[er]ra.

incellum. idest quod descendit iteratum ordine facit posteriu. Cum enim potius de
modo dicere debuissem per quos aqua tacta aut hunt spissum reddit. quod corpori fine facit.
In subsequentibus illud commemorat et recipiet vim superiorem atque inferiorem
i. planetarum superiorum atque inferiorum. Sequitur sic quod habebis gloriam claritatis
totius mundi. i. divitiarum. ideo quod fugiet a te omnis obscuritas. i. omnis inopia
hec est totius fortitudinis fortitudo fortior. id est omnibus referatur fortitu
dinis. i. mundane felicitatis. fortitudo. i. efficacia sua fortis quod non. i. quod mundi
falli potest. quod vincet omnem rem subtilem. i. omnem rem preciosam excellit. vel aliter omne
metallum per ignem fusibile factum quod prius spissum erat. vincet. i. in naturam suam con
vertet. Et hoc est quod sequitur insinuare videtur cum ad inuit omnem quod rem
solidam penetrabit. hec est durum prius cum per ignem subtile factum et per hoc quasi quo
damodo molle penetrabit. ad naturam suam transformatum. atque unitatem producet.
Sicut hic mundus creatus est. i. sicut in mundo ipsa elementa licet ad invicem diversa
sint tamen ex quibusdam proprietatibus diversa convenerunt. Sequitur hinc erunt aptationes mi
rabiles. i. magisteria. de quibus satis mirandum est. quatuor modus hic. i. mo
dus suppositus fuerit. Itaque vocatus sum hermes. i. tres totius mundi
partes habens sapientie. i. ethicam. logicam. physicam

Hec sunt tres separate partes quarum [illegible] ignis p. i. et misce
cum oleo [illegible] super adde [illegible] partes [illegible] [illegible]
donec fiat pasta et hec est alia [illegible]. Quidam autem dixerunt non nisi [illegible]
in una ignis [illegible] [illegible]. licet utraque vera sint et primus est melius. Quidam
autem alii dixerunt non nisi tres partes. [illegible] ignis [illegible] et hec est alia [illegible]. Quidam
alii dixerunt non nisi tres partes [illegible] ignis [illegible] [illegible] [illegible]
melius est. et quamvis hec omnia vera sint, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in hoc lapide compositionem suorum [illegible] [illegible] [illegible]
quod cum operari debes. [illegible] alii dixerunt [illegible] [illegible]
ad ignem de eius natura [illegible] quousque in prius pondus [illegible] [illegible] et [illegible].

Accipe [illegible] et contere et tere super laminam marmoream diligentissime
quousque spiritus a corpore separetur et corpus moriatur. [illegible] et tere quousque fiat
corpus spirituale et spissitudo ab eo pereat, cum enim videas corpus suam
naturalem iam admisisse spissitudinem et spirituale factum esse impone
ei animam et corpus. et pone in fimo per noctes. [illegible]. quia anima spiritua
quod sibi in vulva moriatur. quod est generationis nostre initium [illegible] cum creatio
perficiatur. deinde fac quod factum est. et [illegible] tibi deus dare [illegible].

Recipiat arsen. et terat, et cu[m] aceto sublimatur ones, et tantu[m] sal, et
coquatur in aceto i[n] patella invetrata, et cu[m] assu[m]ptu[m] est acetu[m] fiat iteru[m]
acetu[m] adiecto sicut prius et coquatur ut prius et sic ter. et si arsen. sublimis
i[n] olla magna sup[er] qua locetur coopertoriu[m] sibi aptu[m] et longu[m] factu[m] i[n] modu[m]
unius pilei turgida, q[uod] subit sumatur et teratur cu[m] tantu[m] sal nit[ri] et
dimidiu[m] salis gemme. et ordinetur hec subito i[n] ficella lutata, die integro
et habebis arsenicu[m] subito fannatu[m], et sic, inde sume sale armoniacu[m]
et tere et i[n] aqua clara et alba dissolve p[er] filtru[m], distilla et congela et
congelatu[m] tere cu[m] tantu[m] de calce vivo et cu[m] his tere et ter tantu[m] et ip[s]o
et hec sic tere ollam magna forte et fiat ignis sub et sup[er] die medio et
ollam apri et invenies [illegible] et aqua sup[er] [illegible] et dissolvatur sal. i[n] aqua p[er]
filtru[m] distilla et q[uod] distillatu[m] est congela hoc congelatu[m] dissolve i[n] sereno
et si tardaverit pone i[n] uno budello i[n] cisterna quada[m] et ei dissolutum
est dissolve sume et q[uod] hoc i[m]bibe tere arsen. p[re]dictu[m], et ad distillandu[m]
pone, et si quid [illegible] aque ascendere redde ei et sic de cap[ite] donec metal
aque [illegible] [illegible] et habebis claru[m].

R[ecipe]. arsen. sub. p[ar]t[es] [illegible]. et argenti sublimati, contundes et incorpora
simul, bene cu[m] oleo tartari, postea per unu[m] diem parasides
teras bene [illegible], et pone ad ignem primo detur ignis lenius
postea vigore[m] continue p[er] duos dies integros et habebis
medicinam alba[m] et fixa[m]. de qua si p[ro]iiciens partem sup[er] [illegible]. habebis
optimu[m] luna[m] et habu[m] [illegible]

[illegible] [illegible] et coagulatio quoque in pedag[illegible] clausa que plena [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] et ancora contra[illegible] onere[illegible] in medio [illegible] pone que
[illegible] postea [illegible] cu[m] ingredi ut plumbu[m] [illegible]. [illegible] postea tartarum
et album habebis hoc [illegible] sup[er] luna[m] et frangere [illegible] ita ut [illegible]
posse de eo pulvere [illegible] p[ar]t[es] una[m] sup[er]. [illegible]. veneris et erit
album.

℞. Regaliane lib. j. [illegible] [illegible], [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ʒ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] bene. Et [illegible] [illegible], id est [illegible] ad
[illegible] ad modum pasto. [illegible] [illegible] pone [illegible] ad et
[illegible], [illegible] [illegible] pone .j. [illegible] [illegible] .viij. [illegible]
bene [illegible] et [illegible] bene. Et si [illegible] [illegible] bene [illegible]
[illegible] melius quod [illegible] [illegible]. Et si [illegible] [illegible] [illegible]
xij. [illegible] [illegible] melius est. Et non [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] bene

Ad purgandum [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Item quod [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pone [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

l spongosa

Terra nostra pallida est primus color. usque in quinta assatione apparuit nebula super ea
a quinta die in antea terra cepit elevari. et hoc facit usque .xl. diebus vel parum minus
in tantum diebus bibit humiditatem suam. in tricesimo die assationis commutavit
colorem cinereum, sive pulpureum, in tricesimo nono die, terra superius fortiter ascendit
et opportet esse cautus .s. cum parvo igne usque quod de sua humiditate evanescat
et alia cautela sine necesse est, in centum diebus incepit apparere colorem cinereum
paulatim et successive, in centum viginti diebus tota compositio facta fuit cinerea
in centum .xl. diebus incepit terra esse tenebrosa et obscura. et durat hoc signum
usque in centum [illegible] incepit apparere colorem cinereum et amisit
obscuritatem, in centum [illegible] diebus habet ultimum suum colorem tenebrosum
et hoc durat [illegible] opus [illegible] ducentis diebus habuit fusionem. in septimo
die, est [illegible] opus totum.

[illegible] p humar [illegible] putami

[illegible] masticis. [illegible] cere. [illegible] terbentine
[illegible] pinee p. ʒ .i. et parum picis spane. et
omnia simul misse et fac bullire,
[illegible]

[illegible] mastici. cere albe. in censi. picis. lacce,
regula, [illegible]

[illegible] optimum ad [illegible] lapides, et omnia [illegible]
R. [illegible] partem regule saracenice, picis grece. colature,
[illegible] omnia subtiliter molantur, [illegible] et postea [illegible]
aliquantulum [illegible] mele, et album ovi. [illegible] ad ignem

ampulla vitri ubi est [illegible]
[illegible] est [illegible]

Medicam[en]tu[m] ad pla[gas] ad se trahens subbito sanandas et consolidandas
et valet ad crepatos infra octo dies sanat et consolidat cum reddit sine
incisione et sine cotura. Rx picis navalis ℥ .iii. storacis ℥ .i.
cere rubee ℥ .iii. collofonie ℥ .iii. armoniaci galbani an. ℥ .i.
visci quercini ℥ .iii. aloes ℥ .iii. mastices ℥ .i. boli armenici
℥ .viii. gallie lb. s. aristollogie longe et rotunde an. ℥ .iii. mirre
[illegible] ℥ .i. mirte turis an. lb. s. [illegible] ℥ .i. [illegible] terrestris
℥ .iii. radicis anagallis et consolide utriusque an. ℥ .i. sanguis humani
lb. i. radicis [illegible] ℥ .iii. mumie lb. s. sanguis draconis
[illegible] sigillate an. ℥ .iii. pilli leporis minutatim incisi ℥ .i. gumi [illegible]
mirre sarcocolle an. ℥ .i. euforbii ℥ .i. et s. balaustie ℥ .i. [illegible] ℥ .i.
[illegible] ℥ .i. sumac dragant an. ℥ .i. gille [illegible] ℥ .i. [illegible]
[illegible] prunellarum rose albe colle piscis an. ℥ .i. [illegible]
[illegible] ℥ .iii. quelibet per se pulverizentur et gomme cum [illegible]
[illegible] in panno pellis arietina [illegible]
[illegible] emplaustri. [illegible] appositionis istius emplastri [illegible]
balneo [illegible] ceretina et emplastrum [illegible] pelle
[illegible] terra [illegible] ligat [illegible] cum
[illegible] desuper [illegible] iaceat super illa parte [illegible]
[illegible] Et sic per 30 dies
[illegible] silentium ne [illegible] non videat non moveat et [illegible]
aqua [illegible] consolide maioris et pilli leporis et fiat [illegible]
[illegible] et [illegible] et per [illegible] de [illegible] radicis ebuli
[illegible] ad quartanam. Rx piretri gentiane cinnamomi an. [illegible]
[illegible] aque [illegible] ℥ .iii. aque [illegible]
[illegible] aqua non potest extingui [illegible] calcis [illegible]
[illegible] cere pices ali petroniei et [illegible]
[illegible] ardebit sub aqua. [illegible] ex suco foliorum [illegible]
[illegible] apparebunt [illegible]
[illegible] ardebit [illegible]
[illegible] speculatio [illegible]
[illegible] pone [illegible]
[illegible] plane [illegible] ardebit ex quo
[illegible] portando [illegible] videbis [illegible]
[illegible] et pone [illegible]
[illegible] super tectum.

B. BO

4